

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XII.

Ljubljana, 14. novembra 1940.

Štev. 46 (578)

Danes:

Potres v Messini 1. 1908.

(Gl. str. 2. in 3.)

Kakor dobljeno, tako izgubljeno.

Slovenski pregovor

»DRUŽINSKI TEDNIK«

izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III. Poštni predal št. 345. Telefon št. 33-32. — Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.303. — Rokopisov ne vračamo; nefrankirani dopisi ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti za 3 din znak.

NAROČNINA

1/4 leta 20 din, 1/2 leta 40 din, vse leto 80 din. V Italiji na leto 40 lir, v Franciji 70 frankov, v Ameriki 2 1/2 dolarja. Drugod sorazmerno. — Naročnino je plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

V tekstnem delu: enostolpna petlinna vrsta ali njen prostor (višina 3 mm in širina 55 mm) 7 din; v oglašnem delu: 4-50 din. V dvoabzurnem tisku cene po dogovoru. Notice: beseda 2 din. Mali oglasi: beseda 1 din. Oglasi davek povsod še posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

MOLOTOV V BERLINU

Pota in cilji sovjetske zunanje politike

Zgoraj: Ena izmed najlepših bukreških ulic pred potresom. — Spodaj: Pogled na Brailo, važno romunsko donavsko pristanišče, ki mu je potres posebno hudo prizadel. (Braila je približno tolikšna kakor Ljubljana.)

V Ljubljani, 13. novembra.

Dnevi velikega ugibanja: Molotov v Berlinu!

O sovjetskem komisarju za zunanje zadeve so od lanskega avgusta, t. j. po sklenitvi nemško-ruske nenapadne pogodbe, mnogo ugibali in še več prerokovali. Ugibanje ni držalo in prerokbe se niso izpolnile. Vselej kadar je nemški zunanji minister V. Ribbentrop potoval v Moskvo, so se v časopisju pojavili glasovi, da bo Molotov vrnil obiske svojega nemškega tovariša. Trajalo je celih 14 mesecev, preden so se te prerokbe izpolnile.

Okoliščine, v katerih se danes utrjuje nemško-sovjetska zveza, so bistveno drugačne od tistih, v katerih se je ta zveza spočela.

K Molotova obisku v Berlinu: nemški zunanji minister Ribbentrop

Lani v avgustu je Rusija sklenila pakt z Nemčijo po dolgotrajnih a jalojih pogajanjih z Veliko Britanijo. Takrat so se mnogi čudili, kako se je moskovska vlada mogla tako rekoč za hrbtom svojih britanskih gostov pobotati z njihovimi nasprotniki. Mi smo že takrat pisali, da vzroka ni iskati toliko v Moskvi kakor v Londonu. Kakor v septembru 1938. med češkoslovaško krizo, tako je vse lanko poletje britanska vlada pod vodstvom te dni umrlega Nevillea Chamberlaina sabotirala pogajanja z največjo slovansko državo; a ne samo to: ugotovili smo, da se je očitek zahrbtnosti že takrat kakor bumerang odbil od Moskve in zadel tistega, ki ga je spočel, t. j. London sam. Zapisali smo, da se je takratna londonska vlada hkrati kakor z Moskvo pogajala tudi z Berlinom.

V številki z dne 6. junija t. l. smo priobčili izčrpen izveček iz knjige laburističnega poslanca D. N. Pritta o zakulisju rusko-angleških pogajanj. Iz tega izvečka so naši bralci izvedeli tudi izpod angleškega peresa, da sporazuma med Londonom (Parizom) in Moskvo niso pokopali Rusi, ampak Angleži.

Od tistih dob se je mnogo izpremenilo. Nemčija je v značilnem zaletu zdrobila Poljsko, premagala Norveško in Nizozemsko, prisilila h kapitulaciji Belgijo in pomandrala Francijo. Ves ta čas so se periodično ponavljale napovedi o Molotova obisku v Berlinu.

A Molotova ni bilo v Berlin. Namesto tega je Rusija ugnala Finsko, osvojila baltičske države in izsilila vrnitev Besarabije.

Začel se je veliki napad na Anglijo. Rusija je gledala in čakala. Vloge so se zamenjale, zakaj geslo wait and see je na Angleškem doma, ne na Ruskem.

Potem je začel nemški naskok na Anglijo popuščati. Rusija je še zmerom gledala in čakala, da vidi, dokleje bo otoška država, njena tretja

tekunica — poleg Japonske in Nemčije — vzdržala.

Danes je očitno, da nemške invazije vsaj to zimo še ne bo. Anglija se

je začasno oddahnila. Razmerje sil med obema vojskujočima se stranka se je izravnalo.

In prav zdaj prihaja novica, da je Molotov odšel v Berlin.

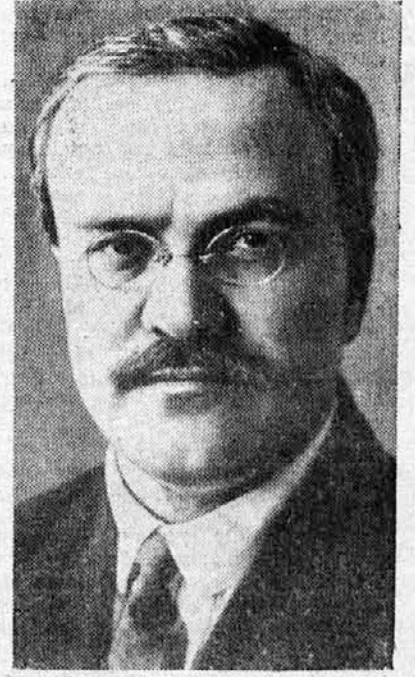
Kdor zna politične dogodke analizirati, bo razumel: obisk ruskega komisarja za zunanje zadeve v novembru 1940. ima bistveno drugačen pomen, kakor bi ga bil imel v času, ko so nemške armade zmagovito drle čez državne mej. Takrat Nemčija Rusije ni potrebovala; takrat Rusija ni mogla imeti za Nemce tiste cene, ki bi Moskvu ustrezala za politično kupčijo.

Danes je Rusija postala jeziček na tehtnici — postala je tisto, kar je bil vsa zadnja stoletja, vse do Hitlerjeve zmage v Nemčiji, njen zahodni antipod Anglija. Danes Rusija misli, da more s svojo besedo tako vplivati na ravnotežje evropskih sil, da bo tudi sama imela od tega kakšno korist. Natanko tako, kakor je Velika Britanija, dokler se je zavijala v svojo znamenito splendid isolation, vedela, da njen imperij ni ogrožen, tudi če se sama ni neposredno vtkala v medsebojne spore celinskih držav. In natanko tako, kakor je hladno računajoča Anglija do skrajnega trenutka odklanjala aktivno intervencijo na evropski celin, natanko tako bi se tudi današnja hladno računajoča Rusija hotela po vsaki ceni ogniti konfliktu — dobro vedo, da bo imela tem večjo besedo po vojni, čim dalje bo ostala zunaj nje.

S tega vidika je treba gledati pravkaršnji obisk Molotova v Berlinu. Ugibanje o tem, kaj bodo v Berlinu govorili in sklenili, je le sekundarnega pomena. Govorili bodo o Dardanelah in o Balkanu; govorili bodo najbrže tudi o Aziji. Toda noben dogovor in nobena pogodba ne more spraviti s sveta dejstva, da je v Aziji Japonska tista država, ki brani Rusiji razmah na Daljnem vzhodu; da so Dardanele tista točka v Evropi, kjer ima Rusija dostop v širni svet; da je Balkan zaledje Dardanel.

Na grškem bojišču ta teden ne poročajo o italijanskem prodiranju. Vreme je po italijanskih poročilih zelo neugodno. Vodstvo italijanskih vojnih operacij je 9. t. m. prevzel general Soddu. Po rimskih poročilih bo novi poveljnik začel novo ofenzivo v Epiru.

Smrt Nevillea Chamberlaina je postavila zdaj še formalno črto pod politični sistem, ki ga je pokojnik sku-

Ruski zunanji komisar Molotov

šal na vse načine uveljaviti v Evropi: pod sistem miru po vsaki ceni. Ko je ta sistem doživel polom, je začel Chamberlain tudi kot človek rapidno usihati. Fanatika miru, kakor ga je svet krstil, ni pokopala bolezen; ubila ga je zavest, da je svojo politično filozofijo zgradil na docela zgrešenih temeljih.

Kljub vsem napakam si je pokojni državnik pridobil — z angleškega stališča — vsaj eno zaslugu: s svojo politiko večnih koncesij in skrajnega popuščanja je britanski imperij psihološko pripravil na to, kar je ne nazadnje prav zaradi neodločne politike njegovih prednikov in njega samega moralo prej ali slej priti. Kljub tej veliki zaslugi mu bo pa angleški narod le težko odpustil veliko napako, ki jo je zagrešil v prvih mesecih vojne: vse do nastopa Churchilla se namreč Velika Britanija sploh ni resno pripravljala na vojno, očitno še zmerom računajoč na kompromisen mir. Dogodki ob polomu Francije so pokazali, da je le za las manjkalo, pa bi bila tudi Anglija doživela katastrofo — dokaz, da je Chamberlainova politika doživela v vojni prav tako bankrot kakor v miru.

Chamberlain je mrtev in že se zgoščujejo glasovi o odstopu lorda Halifaxa, pokojnikovega poslednjega pristaša v Churchillovem kabinetu. Doslej te glasove še demantirajo, toda naravni razvoj gre neizprosno svojo pot.

Observer

K italijansko-grški vojni: Zemljevid južne Albanije, skrajnega južnega konca Jugoslavije in severne Grčije.

Dober teden dni po bombardiranju Bitolja

Kako so Bitoljčani preživeli najnovejšo preizkušnjo svoje hrabrosti

Skupna nesreča je dvignila moralo Bitoljčanov — kakor nekdanj v slavni preteklosti

Bitolj, novembra.

Semanji dan v Bitolju. Dan je veder, jasen, pozno jesensko sonce se greje ljudi, ki se zbirajo po ulicah. Z vseh strani, posebno iz sosednjih vasi se zgrinjajo kmetiči; konje vodijo na semenj. Zivahno se sklepajo kupčije, po ulicah je živo ljudi, otroci se pode in neskrbno igrajo pod milim nebom. Okrog poldne se množice vračajo domov. Počas se praznijske ulice.

Ob tri četrt na dve so se visoko v sinjini zasvetili trije dvomotorni bombniki. Ljudje so jih zvedavo ogledovali, misleč da so naši. Nikomur ni prišlo na misel, da bi bila to tuja, sovražna letala. Komaj minuto nato je pa zagrmljela strašna detonacija. Trenutek nato se ena, še in še. Ljudje so se razbežali, kakor če kragulj pade med piščance. V nekaj trenutkih so bile vse ulice prazne. Najprej so letala letela 1500 metrov visoko, ko so pa priletela prav nad mesto, so se spustila v nizino 600 metrov in še niže in krožila točno nad mestom, zasipajoč ga z bombami in celo streljajoč s strojnimi.

Ta napad je trajal četrto ure. Nato so se letala spet visoko dvignila in izginila v daljavi. Po malem so se ljudje spet upali iz hiš na ulice. Pogled tja, kamor so padle bombe, je bil strašen. Z južne strani Bitolja se je dvigal steber prahu in dima, tam so eksplodirale bombe, ki so padle v bližino železniške postaje. Nekaj bomb je padlo v bližino častniškega doma, sredi ulice kralja Petra in na civilno letališče.

Ljudje so begali po cestah, iščoč svoje drage, boječ se, da niso postali žrtve nenadnega zahrbtnega napada. Zal je bilo res nekaj nedolžnih smrtnih žrtev, pa tudi mnogo ranjenec. Ljudje so si molče ogledovali škodo, ki so jo napravile bombe, porušene zidove, zasute ulice, prebite strehe. Zdal pa zdaj si stopil na črepinje razbitih oken. V neki stranski ulici vpije neka mati:

»Polščite mi otroka! Mile, kje si, Mile?!«

Njen glas strahotno odmeva v topo tišino.

Gasilci so požrtvovalno pomagali pri reševanju ranjenec, kmalu po napadu se je bolnišnica napolnila... Kar je spet grozeče zatulila sirena in spet se je zaslislalo brnenje letal. Ljudje so se hitro poskrili, dobro vedoč, da jih na ulici čaka smrt. V »Grand-Hotelu« so se zatekli gostje, pa tudi drugi ljudje, v hotelsko klet. Na lepem se je stresel zrak od groznega poka. Tri letalske bombe so morale pasti v neposredno bližino hotela. Mlad natak, sled kakor smrt, je odprl vrata kleti, zaslislali smo krik nekega ranjenca:

»Bombe so padle na rabinovo hišo, ljudje so mrtvi in ranjeni.«

Po tem drugem bombardiranju, ki je bilo dokaj močnejše od prvega, so se ljudje še bolj vznemirili. Panike ni bilo, toda strah je gledal ljudem iz oči. Nihče ni mogel razumeti, kaj se prav za prav godi? Ali nismo več nevtralni? Ali je mogoče, da so se tuja letala dvakrat zmotila? Ne! Ob tem odgovoru se je strah spremenil v ogorčenje, ki je zajelo po prvih trenutkih groze vsa srca preživeli...

Tudi pri bombardiranju so letala bombardirala iste cilje; to pot je pa ena bomba padla na dvorišče divizijskega štaba in ubila kapetana Varla. Letala so vrgla več bomb tudi v bližino pošte, kjer se je med tem časom že zbralo mnogo ljudi, ki so hoteli oddati brzojavko svojim sorodnikom in znancom, s sporočilom, da so ostali živi in zdravi. Med bombardiranjem so se ljudje na pošti zelo vznemirili, toda na srečo so bombe temu postopju prizanesle.

Poznojesensko popoldne se je že nagibalo k večeru. Razburjenje se še ni poglobilo. Kaj bo prinesla noč? Nov nepričakovani morda še hujši napad? Tisto noč je odšlo iz Bitolja polovico

ljudi, posebno matere z otroki so v dolgih procesijah, s culicami na hrbtu, romale v bližnje vasi. Zlostjen je bil ta sprevod... Tisti, ki so se odločili, da bodo ostali doma, so prenesli postelje v kleti ali so se pa preselili s stoli za vso noč v klet, kjer so napeto prisluškovali, kdaj bo spet zatulila sirena...

Novica, da je bil Bitolj bombardiran, se je hitro raznesla. V Skoplju so jo izvedeli okrog treh popoldne, ko je bilo v mestu polno ljudi, ki so se prišli gret na sonce. Silno ogorčenje je zavladalo v glavnem mestu južne Srbije, ko se je izvedelo, da so tuja letala dvakrat bombardirala Bitolj in da so povzročila tolikšno škodo in terjala toliko nedolžnih žrtev.

Tisti večer je Skoplje prvič občutilo hladni dih sedanje vojne: da se ne bi zgodilo ponoči kaj izrednega, so mesto zamačili, prav tako kakor Bitolj. Skopljani so bili zelo disciplinirani in so se pokorili vsem zahtevam oblasti. Noč je minila mirno; drugo jutro je ljudstvo z zadovoljstvom in ponosom opazovalo na nebu formacije naših lovskih letal, leteti proti meji. Ljudje se zdaj zavedajo, da so obva-

V ponedeljek, priredi v ljubljanski Operi umetniški plesni večer gospodična Marta Paulinova, bivša gojenka šole Metode Vidmarjeve. Plesala bo vrsto plesov lastne zamisli, za katere sta ustvarila glasbeno spremljavo slovenska skladatelj L. M. Škerjanc in Pavel Šivic, in ciklus sodobnega ruskega skladatelja A. Grečaninova. Po svojem značaju je plesna kultura Marte Paulinove izraz moderne plesne smeri umetniškega plesa, ki hoče ustvariti iz plesa samostojno umetniško panogo, ki bo po lepoti in bogastvu vsebine in oblike enakovredna vsem ostalim umetniškim panogam. Posebnost njenih plesov je velika psihološka poglobitev. Nastop bo novost v našem kulturnem življenju, v katerem pridobiva umetniški ples vse večjo veljavo in zanimanje občinstva. Na sliki: Marta Paulinova v plesu »Norec«.

rovani pred novimi morebitnimi presenečenji. In medtem, ko se je ljudstvo na jugu naše države pomirilo in poklonilo nedolžnim žrtvam na oltar naše nevtralnosti, medtem ko prihajajo z vseh krajev naše domovine prispevki za pomoč bitoljskim žrtvam, in ko se je narod strnil v skupni nesreči, krožijo ob naši meji proti Grčiji in Albaniji neštete jeklene ptice, obramba našega naroda in svobode našega neba.

»Odišavljen svet«

Newyork, novembra.

Oči in ušesa v ameriških velemestih najbolj trpe in zato so iznajdljivi ljudje že iznašli vse mogoče pripomočke, s katerimi si ljudje pomagajo v prahu in prevelikem velemestnem ropotu. Pred nedavnim je pa neki ameriški profesor prišel na zelo dobro zamisel, da bi bilo treba tudi nos zaščititi. Prav tako je namreč človeški vonjalni organ izpostavljen neštetim škodljivim vplivom. Ameriški profesor bi v ta namen rad prebivalce velemest stalno postavil v »bolje dišeče ozračje« in s tem tudi zvišal njihovo dobro voljo in duševno zmoglost.

Moderna kemija nam daje nešteto sredstev, s katerimi lahko zakajene, nočne lokale, napolnjene kine ali gostilne, odišavimo z naravnimi nevsiljivimi dišavami. Tudi zdravniki ne bi smeli dopustiti, da bi narkotična sredstva zoprnjo dišala. Narobe, takšna sredstva bi morala vsebovati poleg vsega drugega še določeno količino prijetno dišeče dišave. Dišave bi morali dodajati povsod in vsakomur. Usnjenim rokavicam bi lahko z dišavami vzeli zoprni duh po usnju, sveže opranemu perilu bi vzeli duh po milu in ga osvežili s prijetno dišavo.

Tudi knjigam bi lahko odvzeli duh po papirju in usnju, tako da bi bralca ne motilo. Poleg tega bi se dala izbrati takšna dišava, ki bi bila popolnoma v skladu z vsebino knjige. To bi še posebno močno učinkovalo na bralca. Važno bi bilo potem tudi kuhinje odišaviti. Znano je namreč, da veliko gospodinj ž pri kuhi izgubi ves tek, ker jih vonj po mesu, čebuli in drugih kuhinjskih potrebščinah tako rekoč nasiti. Zakaj si ne bi pomagali? Duh po kuhinjskih potrebščinah bi morali odpraviti in spet bi gospodinjje dobile tek.

Srečni ljudje so pozabljeni

Čikago, novembra.

Na policijsko stražnico v Čikagu je pred dnevi pritekel mlad mož in s strahom pripovedoval, da je izgubil svojo mlado ženo, s katero se je šele pred nekaj tedni poročil. Ko se je pred enim tednom preselil v Čikago, je bil brez posla in se je zato njegova žena naselila pri svojem očetu. Mladi mož je pa odšel po mestu za delom. Ves dan je hodil po Čikagu, zvečer je pa hotel oditi domov k ženi in je s strahom spoznal, da je pozabil ime ulice, v kateri stanuje. Ko je premišljeval, kako bi našel svojo ženo, je s strahom ugotovil, da je tudi njeno deklško ime pozabil. Zdal ni vedel ne kod ne kam.

Na policijski stražnici je mladi slamanati vdovec povedal, da je prve tedne po svoji poroki preživel kakor v omotici in v preveliki sreči popolnoma pozabil na takšne malenkosti, kakor je na primer ženino deklško ime in ulica njenega stanovanja. Ker mu na policiji po tako pomankljivih podatkih nikakor niso mogli dati iskanega naslova, se je moral mladi mož hočeš nočeš naseliti v hotelu in ponižno čakati, dokler ga ni nekega dne njegova žena vsa v skrbeh našla in vzela domov.

60 milijonov dinarjev je zapustil duševno bolnim

Newyork, novembra.

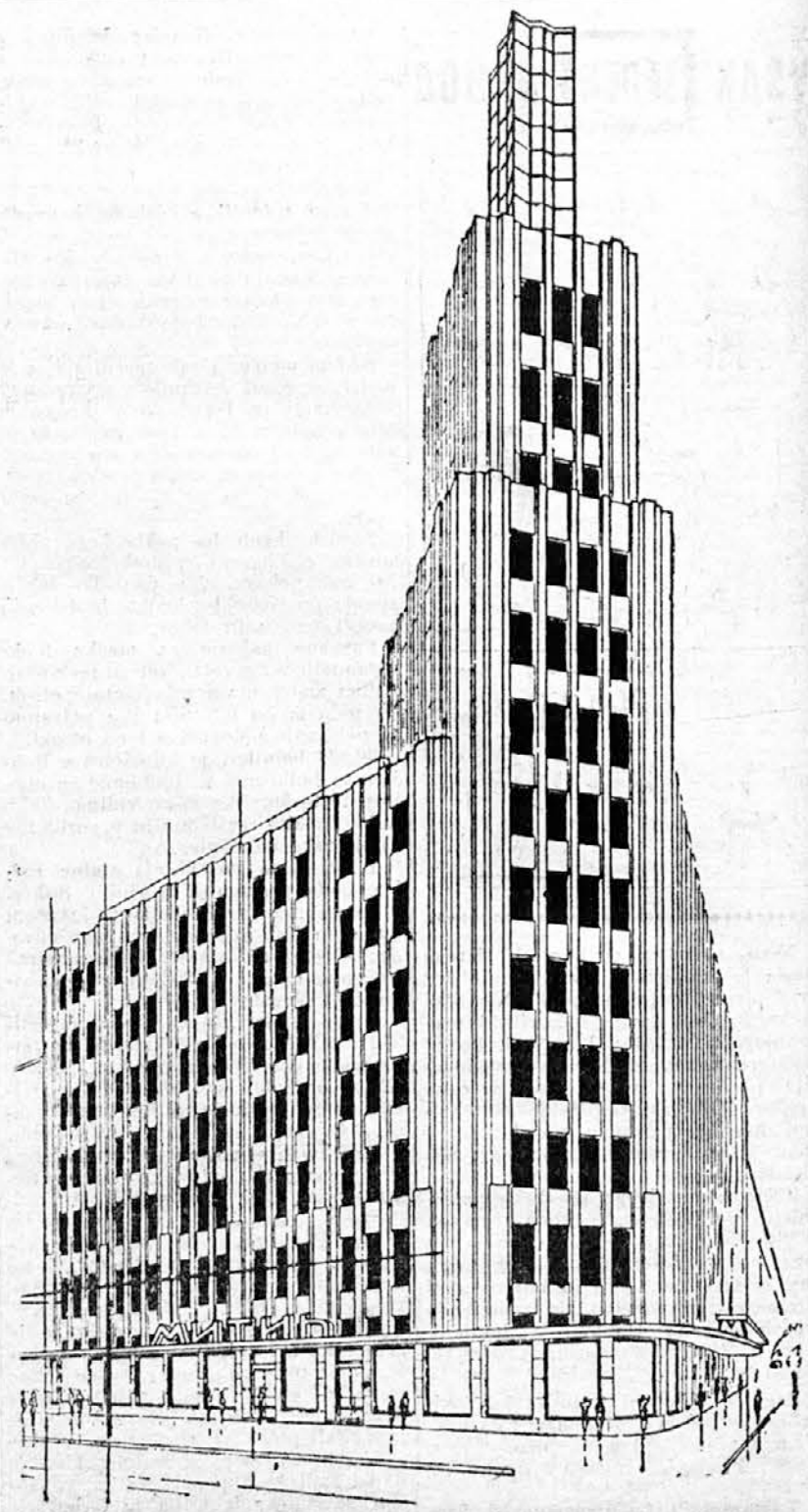
Pred nedavnim je v bolnišnici za duševno bolne v Otavi v Kanadi umrl Oliver Perullin, nekdanji kanadski odvetnik. Zaradi njegovega življenjskega romana so ga v Ameriki po večini vsi poznali in so ga na splošno imeli za najbogatejšega norca Amerike.

Oliver Perullin je bil pred svetovno vojno (1914—1918) ugleden odvetnik v mestu Winnipegu. Njegovo življenje bi najbrže teklo mirno naprej, da ni nenadno podedoval od nekega svojega sorodnika iz Angleške, velikega premoženja. To ga je popolnoma prevzelo. Takoj je opustil svojo odvetniško pisarno in odslej živel zasebno s svojimi 2.500 funti.

Nekega dne ga je obiskal mladi odvetniški pripravnik Balton in mu prinesel neko tožbo. Odvetnik je imel namreč star prepis s svojim služabnikom in ta ga je zdaj tožil. Oliverja Perullina, ki je bil precej živčen, je to tako razjezilo, da je odhajajočega mladeniča ustrelil v hrbet in to tako nesrečno, da je ta kmalu izdihnil.

Takoj nato so odvetnika zaprili in se je moral zagovarjati zaradi umora. Ker je bil pa kakor rečeno zelo bogat.

V nedeljo dne 10. t. m. so bile na novem Hermesovem športnem stadionu kasaške in galopne dirke. Naši slikarji nam kažejo dva zanimiva trenutka s te dirke.

Beograjska veletrgovina Mitlić in drug bo te dni začela zidati v Beogradu na Slaviji 70 metrov visoko donebnico. Zgradba bo stala ob ulici Kralja Milana in ob Beograjski ulici in bo zavzemala kar 2.500 kvadratnih metrov površine. Imela bo šest nadstropij, v svojem srednjem delu pa dvanajst. Stolp v glavnem delu zgradbe se bo dvigal še 58 metrov nad ostalo zgradbo. Načrte za Mitlićev magazin sta napravila znani berlinski arhitekt Schäfer in arhitekt Prijević. Delo je prevzel beograjski inženir Djordje Lazarević.

Je najel spretne zagovornike in ti so dokazali, da je nekdanji odvetnik duševno bolan in zato za svoje dejanje neodgovoren. Ker je bil zelo živčen in včasih res nekako zmeden, so mu to tudi verjeli in ga obsodili na dosmrtno zdravljenje v bolnišnici za duševno bolne. Ko je Oliver prišel v bolnišnico, je bil star 46 let in je ostal v njej 22 let. Ves ta čas seveda s svojim velikim premoženjem ni mogel razpolagati, vendar je bilo varno naloženo v neki banki. Tam so mu naraščale obresti in denarja je bilo vsak dan več.

Te dni je Oliver umrl. Pri njem so našli zakonito oporoko, ki jo je napisal v svojih »svetlih trenutkih«. Vse svoje premoženje (60 milijonov dinarjev) je zapustil v pomoč družinam, katerih očetje so zločinci ali bedaki in morajo dolgo leta preživeti v bolnišnici za duševno bolne.

Poljub bi bil preprečil nesrečo

Čikago, novembra.

Mlada Američanka Poilet Werdin-gova je te dni tožila svojega znanca bankirja Tomaža Limsa, ker jo je hotel pri neki avtomobilski vožnji v najhitrejšem diru poljubiti in sta se zato zvrnila v cestni jarek. Na sodišču se je pa bridko razočarala. Sodnik je namreč verjel bankirju, ki je vso zgodbo povedal takole:

Ko sta se bankir in Werdingova peljala z avtomobilom, je hotel bankir dekle poljubiti. Ta se je pa branila in to tako vztrajno, da je končno bankir izgubil oblast nad volanom in sta oba padla v cestni jarek. Na srečo se jima ni pripetilo nič hudega. Zdal se je sodišče postavilo za bankirja in izjavilo, da je dekle vsega krivo. Če bi jo bil njen prijatelj lahko poljubil, se jima prav gotovo nesreča ne bi bila pripetila.

Kakšne skrbi so imeli samci v 18. stoletju?

Bazel, novembra.

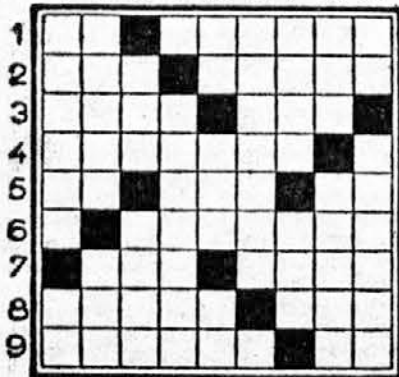
Največ skrbi s hrano so imeli brez dvoma samci v osemnajstem stoletju. Takrat namreč kavarnarji in gostilničarji niso pripravljali kosila in večerje za svoje stalne goste. Vsak neoznjen moški je zato moral poiskati hrano privatno pri svojih znancih in to je bilo večkrat zelo težko.

Takšni samci so imeli v nekaterih krajih tudi svoje posebne dolžnosti in običaje, ki so se jih morali strogo držati. Tako so bile na primer na Holandskem in v Belgiji gospodinjje navajene, da jim je vsak moški, ki je pri njih zaprosil za hrano, pri svojem prvem kosilu izročil lepo darilo. Največkrat so dobile kakšen dragocen jedilni pribor ali kaj drugega simboličnega. Takšen dar je bil strogo obvezen in so ga sprejele gospodinjje kakor nekakšen poklon za svojo prijaznost.

UGANKE?

KRIZANKA

1 2 3 4 5 6 7 8 9

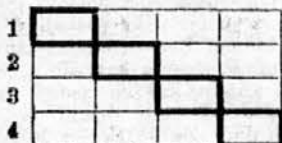

Pomen besed:

Vodoravno: 1. nada; afriška puščava. 2. pridevnik; delavec. 3. grški slikar (4. stol. pr. Kr.); Slovan. 4. francoski enciklopedist (1713 do 1784). 5. števniki; morska riba; povratni zaimsek. 6. francoski general. 7. prislov; prislov. 8. atensko pristanišče; prabik. 9. moško ime; egiptovski bog.

Navpično: 1. služben; veznik. 2. francoski fizik (1647—1712); vetrič. 3. sorodnik; zemeljska oblika. 4. pilot. 5. površinska mera; alkoholna pijača; zaimsek. 6. Indijanez fokeškega plemena. 7. kvartaški izraz; vrsta gibanja. 8. starodavna srbska prestolnica; geološka tvorba. 9. kemijski znak za zlahtni plin argon; Prešernova balada.

ZLOGOVNICA

Zlogi: do, ka, ka, ke, ko, lo, mo, na, na, ra, ra, rum, va, van, vi.

Pomen besed: 1. azijsko gorovje. 2. Alpe. 3. naklo. 4. očetnjava. Diagonalno — skupina potujočih v pušavi.

IZPOLNJEVALKA

— os — lah — uda — loka — pir — od — mir — kot — rana — sla — ilo — ara — lan — apis.

Vsaki besedi dodaj črko, da dobiš nove besede. Vstavljene črke ti dajo znan pregovor.

POSETNICA

I. N. Lozar

Vle

Kaj je ta oseba?

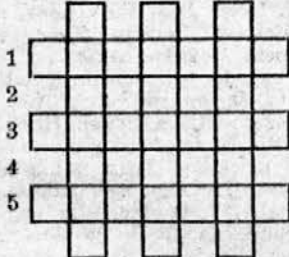
ENACBA

(a-b) + (c-d) + (e-f) = x

a = žensko ime
b = veznik
c = bitje
d = vodna oblika
e = mesto v Jugoslaviji
f = koroška prafara
x = mesto v Sloveniji

ČAROBEN LIK

1 2 3 4 5

Pomen besed, navpično in vodoravno: 1. mesto v Jugoslaviji. 2. del obleke. 3. moško ime. 4. zrakoplov. 5. vrsta denarja.

Rešitve ugank iz prejšnje številke

Rešitev križanke

Vodoravno po vrsti: 1. ko. patras. 2. abo. drama. 3. vada. ono. 4. arabija. v. 5. la. ada. or. 6. a. znanost. 7. ped. etan. 8. potok. oka. 9. branik. ar.

Rešitev posetnice

Galvanoplastik.

Rešitev rebusa

Kdor ne dela, naj ne je!

Rešitev skritega pregovora

Glava za glavo. najkrajše pravo.

Rešitev obratnice

Komar. Amor. robat. trata. Elba. narod. epos. polk. ester. črv. Egon. nilna. etan. Greben. Alpe. silva. igla — Kar te ne peče, ne gasi.

Rešitev čarobnega lika

1. alt. 2. Apolo. 3. klobasa. 4. tlaka. 5. osa.

Rešitev opak

Kdor ima moč, ima tudi pravico.

Oh, kako mi je dolgčas!

Na svetu so ljudje — ti so naj-srečnejši in med najpreprostejšimi — ki zatrujejo, da jim še nikoli v življenju ni bilo dolgčas in da jim tudi ne more biti. Takšne ljudi srečuješ v vseh slojih, med skromnimi delavci prav tako kakor med intelektualci. To so ljudje, ki je njih domišljija dovolj živahna, da ubija enoličnost dneva, ki imajo pa hkrati tudi dovolj prirojenega veselja za zmerom nove domisleke, nova dejanja, nove začetke. Na drugem skrajnem koncu so pa tisti ljudje, ki jih dolgočasje zasleduje kakor kronična bolezen.

Cepprav se bodo tisti, ki pravega dolgočasnja ne poznajo, pomilovalno nasmehnil, rekoč: »Delajte, pa vam ne bo nikoli dolgčas, s tem še ne bodo pomagali tistim, ki se dolgočasnja ne morejo tako hitro odkrižati. Prav jesen, ki je res tako slava, deževna in enolična, na katere ljudi zelo moreče vpliva. Tedaj je treba storiti vse, da se tega vpliva otresemo in izberemo pot, ki nas bo privela do duševnega ravnovesja.

Nekaterim to ne bo težko. Vzeli bodo v roko kakšno dobro knjigo, če ravno ne bodo imeli dela, odprli radio, ogledali si kakšno lepo filmsko ali gledališko predstavo in mimogrede se bodo nehali dolgočasiti. Ljudje pa, ki so pogosto in dosti sami, ki trpe za manjvrednostnimi občutki, ki so plahi, nemirni in otožni po naravi, se ne razvedre tako hitro in enostavno. Vendar mora biti tudi zanje pot, da ne zapadejo v duševno topost, v melanholijo ali kakšno podobno bolezen z dolgočasene, ubite duševnosti.

Tisti, ki jim je pogosto dolgčas, so po navadi ljudje, ki so zaprti vase, ki mnogo premišljajo, in sicer pred vsem o sebi in svojih težavah, in ki ne najdejo pravega stika s svetom. Takšnemu človeku ne moreš kar čez noč pomagati. Ne moreš ga postaviti v veselo družbo in zahtevati, naj se

Važno je pa: izbrati si morate res ustvarjalno delo, le tisto vam bo dalo zadovoljstvo in vam pregnalo temne misli.

In spet se bodo našli črnogledi, ki bodo zatrujevali, da niso ob rojstvu prejeli nobenega, niti najmanjšega talenta. Kaj naj porečem tem? Če ste že res prepričani, da ne morete ničesar ustvariti (med oklepajem naj povem, da vam tega ne verjamem), si skušajte dobiti drugačno potrdilo svojega »jaza«. Ločiti moramo pa dve skupini: ljudi, ki delajo duševno, in ljudi, ki delajo s svojimi rokami. Tisti, ki duševno delate, si skušajte najti razvedrilo v sistematičnem, smotrnem vežbanju svojega telesa do tiste stopnje, da vas bo popolnoma ubogalo, da boste zadovoljni s slehernim svojo mišico, da boste čutili kulturo teh vaj. Vseeno je, ali telovadite v družbi ali sami, samo res se morate posvetiti temu cilju. Namesto telovadbe si lahko izberete še kakšno drugo opravilo, kjer boste zaposlili svoje roke, ne samo svojega duha. Mizarite, krojite in šivajte, poskusite se v umetni obrti, poskusite se v delu, ki je drugačno od vašega poklicnega dela, pa vas vendar prav zaradi tega zanima in mika.

Narobe naj si pa tiste, ki imajo mehanično delo, iščejo razvedrila v duševnem izživljanju. Zadajte si na primer za cilj, da se boste naučili kakšnega tujega jezika, ali kaj podobnega. Vse si pa same obljubite nekaj: nikar se ne vdajajte dolgočasnju, kajti to je zelo nevarna in težko ozdravljiva bolezen pri bolniku, kjer se je že globoko zakoreninila.

Saška

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEN NA MIZI?

Jedilnik za skromnejše razmere

Četrtek: Ohrovtova juha, pražen krompir, solata. Zvečer: Ričet.

Petek: Juha iz lisičk, praženec. Zvečer: Krompirjev rič.

Sobota: Goveja juha z zdrobovimi cmoki, krompir v kosih, pesa. Zvečer: Zabeljeni makaroni, solata.

Nedelja: Telečja obara, jabolčni zavitek, Zvečer: Golaš s krompirjem.

Ponedeljek: Goveja juha z vlivanci, kisla repa, krompirjev pire. Zvečer: Šara.

Torek: Rižota, solata. Zvečer: Polenta z mlekom.

Sreda: Goveja juha z rezanci, sladko zelje, pražen krompir. Zvečer: Jota.

Jedilnik za premožnejše

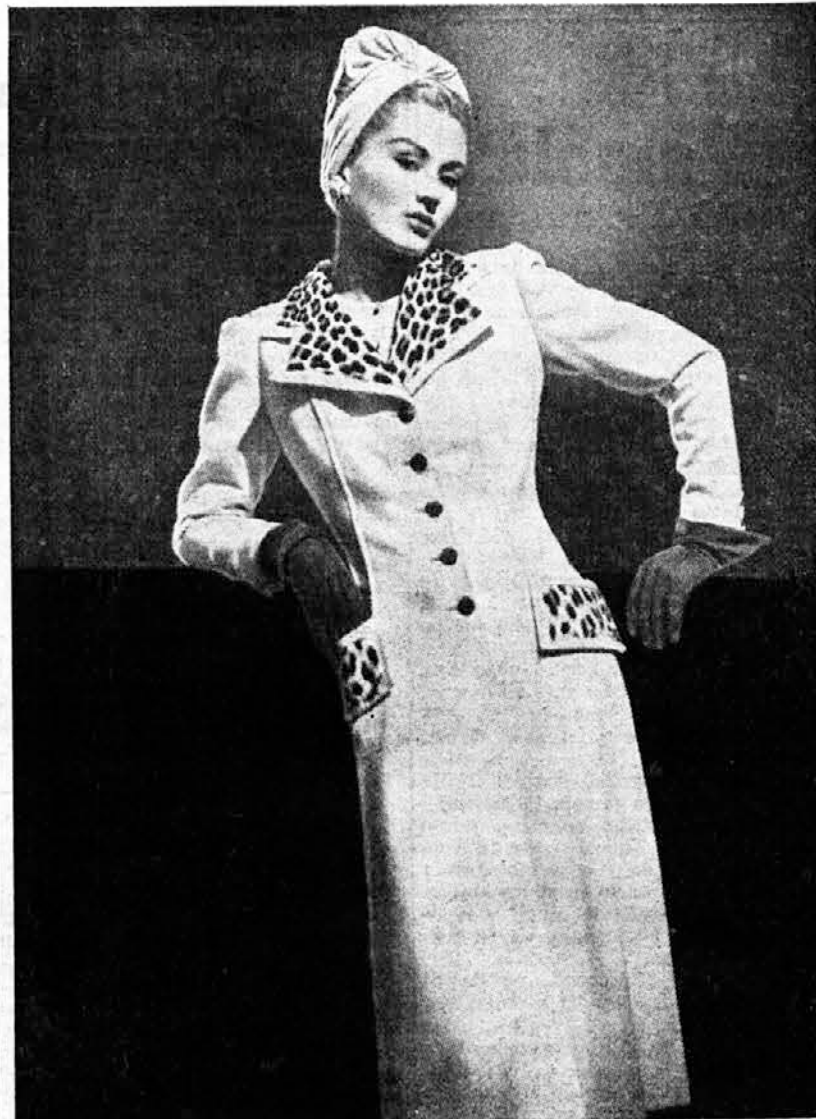
Četrtek: Gobova juha, krompirjeva potica, mešana solata, kompot. Zvečer: Mlečen rič.

Petek: Kislo zelje, ajdovi žganci, sirovi zvitki. Zvečer: Cvetačni narastek, zelenova solata.

Sobota: Goveja juha z rižem, slad-

Trije elegantni ameriški modeli dopoldanskih čevljev. Vidimo, da so v Ameriki spet zelo v modi tako imenovane »kapice«, ki so včasih iste barve, kakor ves čevlji in ločene od njega samo s tenko črto, včasih pa tudi drugobarvne. Tretja slika nam kaže dopoldanski čevlji s stabilno polvisoko peto, ki se poda sleherni nogi.

Mladosten zimski plašč iz peščenorjavega volnenega blaga. Ovratnik in žepki so okrašeni s tigrastim krznom. Zelo zanimiv in nov je klobuček v obliki spretno zavitega turbana, kakršni so letos posebno v modi.

Kako shranjujemo krompir za zimo

Malokatera gospodinja rada spravlja poleg drugih živih krompir za zimo. To ne zavisi samo od gnotne strani, temveč važnejše je drugo vprašanje: kam spraviti krompir? Če nimamo na razpolago kleti ali primerne prostora, se nam shranjevanje krompirja čez zimo v nobenem pogledu ne izplača.

Za hranjenje krompirja je najboljši mračen, hladen, suh in zračen prostor, kamor ne pride mrz. Če ga hranimo v kleti, v hiši, kjer je centralna kurjava, moramo paziti, da prostor ne leži preblizu prostora, kjer je centralna peč, ali drugih podobnih podzemeljskih toplih prostorov, ker krompir v takšni okolici prične kaliti. Preden spravimo krompir, moramo ves prostor, tudi zidove, dobro očistiti z močno in trdo krtačo in ga tudi dobro prezračiti. Še najbolje je, če ga lahko pobelimo z apnom.

Če spravimo krompir v podstrešje, je najbolje, če ga stresemo na široke deske. Pokriti ga moramo s slamo, ki ga varuje mraza in vlage. Krompir naj ne bo nikdar višje naložen od 60 centimetrov.

Čez zimo moramo krompir večkrat pregledati in nagnite sadeže odstraniti, da ne okužijo še drugega zdravega in celega krompirja.

Vloga pasu v današnji modi

Pravijo, da »dela« bas glasbo, ker bi brez njega glasbi manjkalo nekaj osnovnega, če bi ne bila podčrtana z močnimi in poudarjajočimi toni basa.

Prav tako je s pasovi, ki jih nosimo k oblekam. vsaj k tistim, ki so tudi za pas ukrojene. Brezizrazen pas iz istega blaga kakor obleka je ne bo niti pokvaril niti olepšal. Če hočete, da bi vaša obleka imela v resnici dovršeno celoto, potem si kupite lep unšen pas, pas, ki bo vašo obleko oživil.

Dnevno obleko okrasite s športnim pasom. Svetlosivi, temnozeleni ali rjavi obleki se lepo poda pas iz svinjske kože ki je po sredini prešit. Temnomodro, zeleno in rjavo obleko bomo okrasile s svetlorjavim pasom iz boksa, ki ga po sredi prešijemo s prav tanko nitjo. Druge modre obleke lahko okrasite z vinskirodečim pasom iz boksa, ki ga zapenjamo z dvema gumbo in na katere obesimo majhne talismane na pokromani verižici.

K popoldanski temnomodri ali črni obleki nosimo tenak pas iz jelenje kože. Ena stran je pastelno zelena, druga pa vinskirodeče barve. Pas iz črnega laka, ki ga zapenjamo z zlato zaponko, bomo nosile k vsem mogočim oblekam skoraj vseh barv.

ELITNA KONFEKCIJA

Masček

MARIBOR

PRINAŠA VEDNO NAJNOVEJŠE

POZOR!
Prihodnjič:

Moderna pletena jopica

Obisk NEKDAJ in ZDAJ

Ne spominjam se prav, ali so Japonci ali Kitajci, ki imajo zelo prevezetnega in oblastnega hišnega boga. Najčistejši riž, najnežnejše bambusove poganjke in najmanjša sviloprejkica mu žrtvujejo. Če mi zahodnjaki kaj takšnega izvedemo, smo zelo hvaležni, da nas je dobrotna usoda obvarovala tako zahtevnega hišnega boga. Le pomislite, kaj bi bilo, če bi mu morali žrtvovati prvo, tako zaželeno mlado sočivje ali da bi celo zahteval kot tribut tako drage svilene nogavice. Oh, blagoslovljene naj bodo naše zahodne širinske stopinje!

Da, tako sem se pred kratkim mislila. Med tem sem imela pa opravka z nakupom bale in sem pri tem ugotovila nekaj strahovitosti: namreč da smo tudi mi zahodnjaki vzgojili nekega hišnega boga in celo zelo zahtevnega! Ne zadovolji se namreč z mladimi bambusovimi poganjki in sviloprejkami, temveč zahteva kar celo sobo, vezeno posteljnino, nežen porcelan, kristal, preproge in delikatese. Ta Moloh se imenuje: obisk.

Naši starši se vedo povedati, da je ta bog obvladoval vse njihovo življenje. V vsaki tako imenovani meščanski družini sta mu bili posvečeni dve sobi, sprejemnica in salon. In kakor je v takšnih prostorih običajno, sta se ti dve sobi odlikovali s svojo hladno, s palmami obloženo, s plišem prevlečeno svečanostjo. Vonj po kafri je nadomestilo kajenje, ki so ga v splošnem žrtvovali zahtevanim hišnim božanstvom. Toda ne samo sobi, tudi skrinje, jedilne omare in predalniki so bili napolnjeni z dragocenostmi, ki so jih naši predniki rabili samo hišnemu božanstvu »obisku« na čast. Vsak oče, ki je imel hčer nevesto, je temu Molohu na čast žrtvoval težke tisočake.

Ob dnevih, ko je hišni bog terjal svoj tribut, so bile gospodinje živene mu zlorabi blizu; odpovedovale so služkinjam, otroci so jokali, gospodar se je jezil. In vendar so ga sprejemali z najslajšim smehljajem in mu žrtvovali iz kuhinje in kleti, iz skrinj in omar. Žrtev v pravem pomenu besede, kajti pogosto so minili tedni, preden se je družina denarno opomogla od njegovega poseta.

Vsi hišni bogovi pa niso bili enaki. Mnogi izmed njih se niso hoteli pojavljati v rednih razdobjih, čeprav so vedeli, da jih zmerom pričakujejo z rahlo trepetajočimi živci. Vedeli so, da napolnjene skrinje in omare čakajo, da bi jih sijajno sprejele. Toda z vražjo zlobo so se najrajši pojavili takrat, ko sta kava in prazenje stali v lončenih posodah na mizi. Odpotovali so pa navadno takrat, kadar so naše matere kar najbolj svečane, s čisto novimi, nerabljenimi, z velikimi monogrami vezanimi piatnecimi rjuhami pogrnile prožno, skoraj večno novo posteljo za goste. Nekateri izmed njih so imeli tudi to nelepno navado, da so takrat, ko je pred njimi stal oltar kristala, porcelana, delikates in vin-skih steklenic, izjavili, da je njihova najljubša jed klobasa z gorčico in pivom. Toda naši predniki se niso mogli odločiti, da bi darove porcelana, kristala in pernate postelje namenili vsakdanji, bolj posvetni rabi. Spoštljiv strah pred hišnim božanstvom je bil pregloboko vkoreninjen v njihovih sredi, v njihovih dušah.

Viharji vseh vrst so pretresali vse, kar je bilo našim staršem ljubo in drago. Mi mladi smo svoj čas preživeli v opremljenih sobah spali smo v šotorih, živeli v smučarskih kočah. Toda zdaj je prišel trenutek, ko se ogleujemo po opremi za svoj dom, in ta trenutek je nenavadno osrečujoč. Nič ponarejenega, nepristnega, imitiranega ne bomo sprejeli v svoj dom, to je geslo, po katerem smo izbrali pohištvo. Veselili se hočemo lepših reči in oblik in se ravnati po osnovnem pravilu: ne izbirati količine, temveč kakovost. In tako minevajo srečni dnevi, ko vdihavamo vonj po svežem lesu in novem platnu.

V to enkratno srečo pa plane vprašanje ljube tete: kje bo spal obisk, kje je boljši kavni servis, kje so prti, ki jih bomo rabili samo, kadar do-bimo goste? Stara prikazen, pogoltni Moloh obisk nas izzove. Za trenutek

se zdi, da grozi s senco na našo srečo. Toda zdaj — če sploh kedaj — je čas, da tistega, ki je našim materam in starim materam zagrenil marsikatero uro veselega svidenja s prijatelji, ki je obremenjeval vsoto, namenjeno za nakup bale prejšnjih generacij, da tega nepridiprava odpravimo.

Ne, draga teta, ta hišni bog se pri nas ne bo šopiril. Ne bomo mu posvetili ne sprejemnice ne salona. Prijatelj, ki bo pri nas prenočeval, se bo moral zadovoljiti z ležiščem na divanu. Na čast gostu smo zložili tudi kristalne in porcelanaste piramide v svojih vitrinah. Njegov privilegij pa ne bo, da bi jedel iz lepega posodja, kajti tudi mi bi bili radi vsak dan deležni teh prijetnih doživljajev. Da bi kaj pobili! Ne, mi mladi ne pobijemo toliko posodja, kakor so ga naše matere. Morebiti ne poznamo pojma »živcev« v tistem obsegu, ki smrtno učinkuje na posodje. In v tolažbo naj pristavim, da je mogoče v današnjih servisirah skoraj vsak razbiti del nadomestiti.

Sveda, mi pijemo iz lepih kozarcev, jemo s srebrnim priborom, in če nas obišče gost, ne dobi posodja iz posebnega predala, ne pribora, ki diši po nerabljenosti in čistilu. Veseli smo gostov, toda veliko prostora zavzemajo, živce ubijajočo prikazen obisk, ki so se ga naše prednice hotele tolikokrat iznebiti, smo me odpravile. Dovolimo si biti sami svoj obisk. Nočemo imeti dvojnega življenja, vsakdanjega z lončenim posodjem in razbitimi robovi krožnikov, in življenja obiskov s kristalom in porcelanom in skoraj nedosegljivimi stroški. Zadostuje nam eno življenje, toda od njega zahtevamo, da je hkrati prisrčno in pošteno!

H. V.

Doklej sega otrokovo razumevanje?

»Otrok je tako majhen, da ne more še razumeti in dojeti, da govorite z njim.« slišite pogosto govoriti mlado mater. Tako misli dosti mater in vzgojiteljic in vse delajo isto napako, namreč da brez razmišljanja verjamejo v resničnost teh besed. To traja vse dotlej, dokler otrok ne začne govoriti, pogosto pa tudi pozneje.

Otrok je prve tedne svojega življenja zavarovan pred strahom svoje nemoci. Prav nič se ne zanima za vse obdobje svoje okolice, kakor tudi za pozornost, ki mu jo posvečajo. Narobe je pa otrok od prvih ur svojega življenja zelo dovtopen za zvok. Novorojenček se vznemiri in očito zdrzne ob nepričakanem hrupu. Kadar ga mati kopa in mu pri tem mirno in spokojno prigorja, to zelo dobro vpliva nanj. Zato so matere gotovo že opazile, da se otrok prve tedne svojega življenja »tako rad kopa«. Za otroka v tej dobi kajpak ne pomenijo dosti ljudje in besede. Zvok glasu, mirno naglasjanje pa posebno dobro dojemata. Takšen glas dobrodejno učinkuje nanj, izpopolnjuje mu udobnost, s katero ga obdajajo. Tudi kadar joče, pričakuje, da ga bodo previli in nahranili, in mu mati mirno prigorja, češ: »Takojo dobiš, srček!« ali pa »Steklenička še ni pripravljena«. Spokojno izgovorjene besede bodo zadržale otrokove solze, ki so sama navada, kajti otrok dobro ve, da jim sledita hrana in ugodna navzočnost skrbne mame.

Ljudje, ki imajo po naravi prodiren glas, morajo posebno pazljivo ravnati z novorojenčkom. Grob glas otroka vznemiri. Vznemiri celo odraslega otroka, ki že začne hoditi, če zasliši: »Nikar, nikar, padel boš!« ali pa »Ne dotikaj se, razbil boš!« Na takšen način se pogovarjati z otrokom je velika napaka, ker mu s tem ne boste koristili. Narobe, otrok se še bolj ustraši in v tem pri hoji pade, razbije krožnik ali pa raztrga knjigo. Če ga boste pa previdno in mehko opozorili, češ: »Pazi, če ne boš dobro držal, se ti posoda razbije.« bo otrok miren. Na isti način tudi čuva svoje igrače.

Ko otrok začne govoriti, se hkrati poveča njegovo razumevanje in do-manje. S tem pa še ni rečeno, da lahko takoj pove, kar misli izraziti. Vzgojitelj mora znati otroka razumeti. Pravilna in dobra vzgoja otroka izključuje mnenje nekaterih, da otrok ni umsko dovolj razvit, da bi razumel odrasle, prav tako pa tudi mnenje, da ničesar ne razume in da lahko pred otrokom o vsem govorite. Če otrok česa ne razume, je to pogosto zato, ker so dogodki novi in jih mora otrok najprej premetati v svoji glavi. Otrok resda malo počasneje dojemata, toda kar dojameta in razume, si zapomni za dolgo, lahko rečemo, za zmerom.

Prijatelj vašega moža

Zene so skoraj vse kakor po dogovoru ljubosumne na prijatelje svojih mož. Zdi se jim, kakor da so ti prijatelji nekakšni osvajači, ki jim odvezemjo nekaj, kar pripada samo njim, po vseh zakonih sveta.

Toda v resnici ni tako. Zene so v tem pogledu preveč sebične in to samo zato, ker ne pomislijo na moževe osebne potrebe, ki bi jih morale upoštevati.

Kakor dih nežna večerna obleka iz belega mušljina, vsa nabrana v gube s širokim, gladkim pasom in kratkimi rokavci. To obleko nosijo pa lahko s pridom samo vitke in mlade ženske, vsaj tako mlade, kakor je dekle na gornji sliki.

Možev prijatelj bi moral biti tudi ženin prijatelj. Vsaka žena bi morala moževega prijatelja zmerom sprejeti ljubezljivo in pozorno. S pozornostjo, ki jo izkažete moževemu prijatelju, ste hkrati pozorne tudi nasproti svojemu možu.

V življenju srečujemo žene, ki vse moževe napake pripisujejo prijateljevemu vplivu. Mnogokrat je to popolnoma neosnovano, plod domišljije. Lahko se zgodi, da v resnici kakšen prijatelj vpliva na vašega moža. Žena bo pa sama napravila napako, če bo hotela moža odvrtiti od prijatelja z očitki, prepri in godrnjanjem.

Vedite, da dobra beseda zmerom najde dobro mesto. Če le mogoče, pokazite možu njegove napake s kakšnimi primeri, toda brez strupenih opazk in jeze. Bodite mirni in vztrajni; nemogoče je pa, da bi vaš mož ne spoznal upravičenosti vaših trditvev.

Če je prijatelj vašega moža vreden vaše pozornosti, prijeten in prikpen človek, tedaj svoje ljubezljivosti ne pretravajte. Vaše vedenje ne sme biti spogledljivo.

Vedite tudi, da vas bo možev prijatelj spoštoval samo takrat, če boste z njim lepo ravnali in bo vaše vedenje nasproti njemu nevsljivo in korektno.

Nikar s se tako nedolžno šalo ne vzbudite v svojem možu ljubosumnosti do njegovega prijatelja in nikar ne govorite dvomno. Bodite preproste in se skušajte odreči se tisti spogledljivosti, ki vam je morebiti prirojena. Potrudite se, da ne omajate moževega prijateljstva, temveč ga poskusite kar najbolj poglobiti. Poskusite biti nasproti prijatelju svojega moža dobra

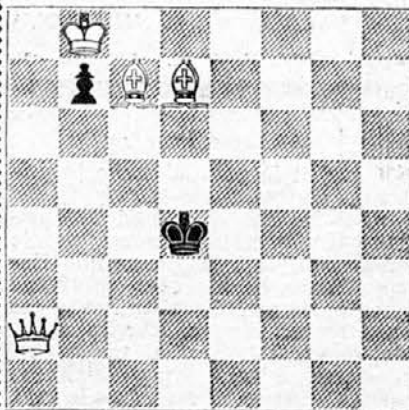

Klobučevinasta čepica z izredno drznimi in preprostimi črtami in velikim čopom iz klobučevine. Zelo se poda k popoldanskim plaščem, toda — in to je njen edini nedostatek — samo k mladim obrazom z mehkim profilom.

ŠAH

Problem št. 87

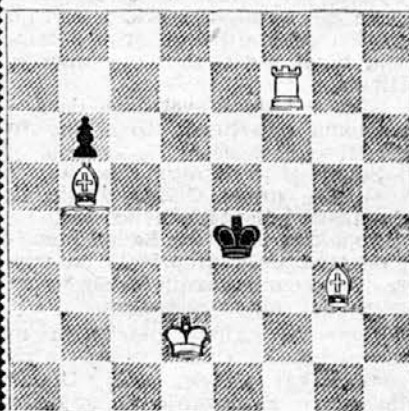
Sestavil Konrad Erlin (1887.)

Mat v 3 potezah (B 31)

Problem št. 88

Sestavil H. T. Ladd (1898.)

Mat v 3 potezah (B 37)

Mojstri in amaterji

Danes hočemo postreči z nekaj primeri partij s handicapom, ki so navadno prav zanimive. Mojstri so nasproti amaterjem, čeprav igrajo brez te ali one figure, zelo podjetni.

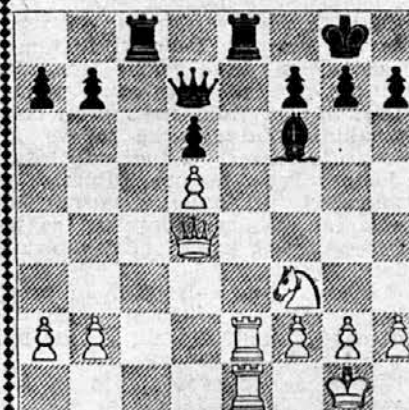
Italijanska partija. Beli Steinitz (brez Ta1), črni Holstein: 1. e4 e5, 2. Sf3 Sc6, 3. Lc4 h6?, 4. d4 e×d, 5. o-o Lc5, 6. c3 d3, 7. b4 Lb6, 8. b5 Sa5?, 9. L×f7 šah K×f7, 10. Se5 šah Kf6, 11. Df3 šah K×e5, 12. Df5 šah Kd6, 13. e5 šah Ke7, 14. La3 šah d6, 15. e×d6 šah Ke8, 16. d7 šah D×d7, 17. Df8 mat.

Evansov gambit. Zukertort (brez Sb1) je sijajno zmagal nasproti neznanemu amaterju: 1. e4 e5, 2. Sf3 Sc6, 3. Lc4 Lc5, 4. b4 L×b4, 5. c3 La5, 6. o-o d6, 7. d4 e×d4, 8. Db3 Df6, 9. e5 d×e5, 10. Lg5 Dg6, 11. Tfe1 Lb6, 12. S×e5 S×e5, 13. T×e5 šah Kf8, 14. c×d4 L×d4, 15. Td1 e5, 16. T×d4 Lb6, 17. D×b7 Tc8, 18. D×c8 šah L×c8, 19. Td8 mat.

Igra s kraljevim lovcom. Beli Mandolfo, črni Kolisch (brez Ta8): 1. e4 e5, 2. Lc4 Sf6, 3. Sc3 e6, 4. d3 b5, 5. Lb3 a5, 6. a4 b4, 7. Sa2 d5, 8. e×d c×d, 9. Sf3 Sc6, 10. De2 Lg4, 11. o-o Lc5, 12. Lg5 h6, 13. h3 h5, 14. h×g h×g, 15. S×e5 Sd4, 16. De1 Se4, 17. L×d8 Sg3!, 18. Sc6 Sde2 šah, 19. D×e2 S×e2 šah a! 18. f×g Sd3 mat.

Problemski konec

Iz partije Adams-Torre (New Orleans 1920.)

Adams je opazil, da črni mora ščititi točko e8, kar mu je omogočilo prav problemsko kombinacijo: 18. Dd4-g4! Dd7-b5, 19. Dg4-c4!! Db5-d7, 20. Dc4-c7!! Dd7-b5, 21. a2-a4! Db5×a4, 22. Te2-c4 Da4-b5, 23. Dc7×b7 črni odneha.

Rešitev problema št. 85

1. Sg5-e6 Kd3-e4
2. Ke1-e2 c7-c6
3. f2-f3 mat

1. c7-c6
2. f2-f3 Kd3-e3
3. Te5-c3 mat.

Rešitev problema št. 86

1. Le1-b4 Ke2-e3
2. Sb5-c3 Ke3-d4
3. Tf1-e1 Kd4-c4

4. Te1-e4 mat
2. Ke3-d2
3. Tf1-f2 šah kar koli
4. Lb4-a3 (c5) a! Tf2-e2 mat.

Kako prezračimo bolniško sobo

Če imate v hiši bolnika, ki trpi za bronhitisom (vnetjem pljučnih vrškov), nikar ne mislite, da ga morate zapreti v močno pregreto sobo. Bolnika moramo res greti, toda na popolnoma drug način.

Soba, v kateri leži bolnik, mora biti velikokrat prezračena. Paziti moramo na to, da v njej ni prahu in dima. Nič manj pa ni važno, da je zrak v sobi zmerom vlažen. Najboljši način, da ohranimo zmerom vlažen zrak, je ta, da obesimo na radiator mokro krpo, ki jo moramo večkrat menjati, ker se hitro posuši.

Če imate v sobi peč, postavite poleg peči posodo z vodo ali pa mokro krpo. Zelo dobro je, če peč kurimo z drvmi, ker je to najboljši in najbolj zdrav način za ovlažnjevanje zraka.

Porabni nasveti

Jajce, ki ga zdrgnemo s slanino, se nam bo dalj časa ohranilo.

Pas in zapestnice na pletenih bluzah vam svetujemo, da pletite na tanjših pletilkah kakor ostalo bluzo, kajti tako pleteni bodo lepše stali in se tudi lepše prilagali. Ob robu zapestnice moramo predzadnjo vrsto pletiti samo desne petlje, zadnjo vrsto pa samo leve; tako se nam rob ne bo nikdar vihal.

Jajce pred kuhanjem s tanko iglo preluknjajte. V njem se bo zrak razredčil in jajce vam ne bo nikdar počilo.

Če vas prime krč v nogo, naredite tole: ne ozirajte se na bolečino, privzdignite nogo in s palcem in kazalcem masirajte mišico, ki vas boli.

Monogrami — entel — ažur
gumbnice — gumbi — plise
fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

LIUBLJANA, Františkanska ulica
nasproti Uniona

Vezenje perila, predtisk ženskih
ročnih del

Kdo je dr. G. H. Gallup?

Aktualen epilog k ameriškim predsedniškim volitvam

Gallup, Gallup — kdo je vendar ta Gallup?

Od časa do časa, v rednih presledkih beremo in slišimo njegovo ime. Posebno redno ga srečujemo bralci *Družinskega tednika* — vselej v zvezi z nekakšnimi napovedmi in številkami.

In te napovedi in številke za čudo tehtno drže. Pri predznajnih ameriških predsedniških volitvah (l. 1936.) je Gallup edini v vsej Ameriki določno napovedal ponovno Rooseveltovo izvolitev. Zmotil se je samo za 1%.

To pot mu je utegnilo biti lažje, ker je ves svet prerokoval tretjo Rooseveltovo zmago. Toda približati se pravemu rezultatu na 1'6% —? Ne, slučaj to pač ni.

Dr. George Horace Gallup je oče nove ameriške vede, matematično natančne vede o tem, kako se dá nihanje javnega mnenja izraziti s številkami. O tej prav danes posebno zanimivi vedi in njenem spočetniku govori naš današnji članek.

Minule predsedniške volitve v Združenih državah nam dajejo priložnost, da si nekoliko natančneje ogledamo neko posebnost ameriškega javnega življenja, najzanimivejšo za ameriško demokracijo.

V mislih imamo poskusna glasovanja o tem, kako je ameriška javnost sodila o možnosti izvolitve Roosevelta ali Willkija ali pa o evropski vojni.

Že prejšnja leta smo večkrat slišali o takih poskusnih glasovanjih, ki sta jih običajno priredili znani ameriški reviji *Literary Digest* in *Fortune*. Danes je pa docela v ospredju takih glasovanj »American Institute of Public Opinion« v Princetonu v državi New-Jersey, na kratko imenovan Gallupov zavod, po ustanovitelju dr. Georgeu Horaceu Gallupu.

Kakor vsa prejšnja sondiranja časopisov in revij o javnem mnenju je tudi »American Institute« nastal po zasebni pobudi. Država nima z njim nikakršnega opravila. Gallupov zavod se vzdržuje z denarnimi prispevki več ko sto časopisov vseh smeri. Ti časopisi dobivajo za objavo izide rednih in neprestanih zavodskih glasovanj.

Kdo je dr. Gallup?

O dr. Gallupu je *Družinski tednik* obširneje pisal že lani; odtlej je pri vseh važnejših in pomembnejših dogodkih v ameriškem javnem ali političnem življenju redno navajal njegove izsledke, ker se je pokazalo, da so zmerom točni in najboljši barometer ameriškega javnega mnenja. Tudi pri prejšnjih in sedanjih predsedniških volitvah je Gallupov zavod zelo točno pogodil končni rezultat. (L. 1936. se je zmotil samo za 1%, letos pa za 1'6%.)

Dr. Gallup je bil prej časnikar in docent za žurnalistiko na Drakovem vseučilišču v Moinesu (Iowa) in na Kolumbijskem v New Yorku, nato pa ravnatelj oddelka za analizo trga pri nekem velikem reklamnem podjetju. Leta 1935. je ustanovil v Princetonu imenovani zavod, da bi v nasprotju s čisto diletantsko izvedenimi poskusnimi glasovanji mnogih časopisov in revij, lahko z znanstveno metodiko neprestano proučeval tendence javnega mnenja. Gallup sam je o tem dejal, da hoče javno mnenje, mnenje povprečnega Američana, mnenje širokih plasti zmeriti.

Menda ni zgolj slučaj, da so si Američani z zasebno podjetnostjo izbrali tak način neprestanega sondiranja javnega mnenja. Na to pot so jih spravili razni činitelji: velikanska razsežnost njihove države, neprestano naraščanje števila volivcev — danes jih je že več ko 60 milijonov — in potreba, da bi zares spoznali prave težnje javnosti. V Ameriki namreč prav bogotno cvete propaganda majhnih, a zelo širokoustnih manjšin in drugih skupin, ki skušajo vplivati na javnost.

Prvi Straw votes. — Smola generala Jacksona

Začetki teh zasebnih poskusnih glasovanj v Ameriki so stari že več ko sto let. Prvi znani primer takega »straw-vota«, t. j. »slamnatega« ali po-

skusnega glasovanja, najdemo že leta 1824. V tedanji volivni kampanji so si stali nasproti štirje kandidati razcepljenih skupin republikanske stranke, ki je bila v tistih letih vsemogočna. Med štirimi kandidati sta bila tudi državni tajnik prezidenta Monroeja, John Quincy Adams, in general Andrew Jackson.

Pri novembrskih volitvah ni dobil nobeden izmed kandidatov jasne večine. Zato je moral volitve izvesti kongres sam — drugi in dotlej poslednjič v zgodovini Združenih držav. Izvolili so Adama. V Jacksonovem taboru na zahodu so bili zato ogorčeni in so očitali politikom, da so odstavili izvoljenca ljudstva.

Pri izredno strastni kampanji za omenjene volitve sta dva lista *Harrisburg Pennsylvanian* v Wilmingtonu v državi Delawari in *Raleigh Star* v Severni Karolini, izvedla pri volivcih ne glede na strankarsko pripadnost poskusno glasovanje. Pri tem »slamnatega« glasovanju je dobil po pisanju navedenih dveh listov Andrew Jackson prepričevalno večino. Jacksona so štiri leta pozneje res izvolili za prezidenta.

S časom so dnevniki in pozneje tudi revije čedalje pogosteje začeli prirejati taka poskusna glasovanja (*Public opinion polls*) kot neke posebnosti. Večkrat iz zgolj trgovskih

Dr. George Horace Gallup

razlogov, ker se je pokazalo, da se krog čitateljev živo zanima (stavek) za takšne napovedi o možnosti izvolitve tega ali onega kandidata. Poskusna glasovanja o stvarnih problemih so bila pa do najnovejšega časa le redka.

V poslednjih desetletjih so prav posebno zaslovela poskusna glasovanja zelo razširjene revije *Literary Digest*. Na glasu so bile kot vzor natančnosti, in sicer tem bolj, ker so bile napovedi te revije o izidu volitev zmerom pravilne. *Literary Digest* je združil te poskuse s pridobivanjem naročnikov in je v ta namen sestavil velikanske imenike.

Literary Digest. — Glasovanje, ki se ni obneslo

Prvi poskus je *Literary Digest* izvršil v volivni kampanji leta 1916., ko je pozval svoje čitatelje po vsej državi, naj se udeležujejo kot reporterji in revijo obveste o stanju javnega mnenja glede možnosti izvolitve Wilsona in Hughesa. Revija je v nekaterih državah poslala naročnikom posebne glasovalne dopisnice.

V letih 1922., 1930. in 1932. je ta revija priredila velike natečaje o tem, ali naj se prohibicija opusti ali pa omili. Vsi trije natečaji — l. 1922. je natečaj obsegal vse telefonske naročnike, leta 1930. pa nič manj ko dvajset milijonov telefonskih naročnikov in avtomobilskih lastnikov — so pokazali, da je javno mnenje v več ko 40 državah želelo odpravo ali omiljenje tako imenovanega Volsteadovega (prohibicijskega) zakona.

Leta 1928. je *Literary Digest* napovedal Hooverovo zmago, leta 1932. na podlagi milijonskega poskusnega glasovanja Rooseveltovo; tedaj se je zmotil samo za 1'4% v primeri s pravim izidom.

Štiri leta pozneje je *Literary Digest* priredil novo velikansko poskusno glasovanje, pri čemer je ta revija med volivno kampanjo samozavestno napisala, da so njena glasovanja »še zmerom sveto pismo milijonov«. Med volivno kampanjo je razposlala nič manj ko 10 milijonov glasovnic. Končno poročilo tega velikanskega poskusa, ki je slonelo na 2.376.523 oddanih glasovnicah, je napovedalo izdatno Landonovo zmago: 54% vseh glasov in 370 elektorjev za republi-

kanskega kandidata. Prišel je 5. november 1936. Kakor strela z jasnega je udaril rezultat: Roosevelt je dobil 60'7% vseh glasov in 523 izmed 531 volivnih mož (46 izmed 48 držav!).

Kako je nastala pomota

Vsi so se izpraševali, kako se je moglo kaj takega zgoditi. Kje je *Literary Digest* naredil napako?

Krivda ni bila morebiti v pomanjkljivi nepristranosti ali poštenosti, kakor so mnogi očitali reviji. Nikakor ne. Strokovnjaki za analizo trga, statistike in socialnih ved, ki so pomoto že prej prerokovali, so dognali, da je bila krivda v napačni metodi *Literary Digesta*. Ameriški zavod za javno mnenje je na podlagi skrbne proučitve javnega mnenja v času pred volitvami prišel do spoznanja, da so politične simpatije plasti z različnimi dohodki nenavadno različne.

Zadeva se je naglo pojasnila. *Literary Digest* se je pri svojih anketah obračal zmerom do telefonskega in avtomobilskega občinstva (telefonskih naročnikov in lastnikov avtomobilov). Dr. Gallup in njegov sodelavec S. Forbes Rae sta pa v knjigi *Pulse of Democracy — The Public Opinion Poll and How It Works* pravilno napisala, ko sta navajala, da se je *Literary Digest* opiral v glavnem le na volivne upravičence višjih in srednjih dohodniških skupin, ne meče se za ljudi z majhnimi dohodki, za tiste, ki dobivajo podpore, in za nezaposlene (*voters on relief*). A simpatije »Tele-avto« skupin so bile v glavnem na strani republikancev.

Literary Digest je imel uspehe v letih 1916. do 1932., ko so bile politične simpatije še enakomerno razdeljene po vseh slojih ameriške družbe. Volitve leta 1936. so pa pokazale velik prepad v političnih nazorih. Še nikdar dotlej ni bilo tako hudega boja med bogatimi in revnimi. In prav najrevnejši sloji so se zgrnili okoli demokratske stranke in ji pripomogli do velikanske večine. Jamesa Bryceja besede, zapisane pred petdesetimi leti, da ameriško prebivalstvo ni razdeljeno na sloje in da to, kar misli podjetnik, misli tudi delavec, torej že davno nič več ne drže in spadajo med staro šaro.

Dr. Gallup je na mah postal slaven mož. Že prejšnja leta se je bavil s proučevanjem javnega mnenja in je zmerom prav imel. Uporabljal je svojevrstno metodo. Ni se obračal do milijonov ljudi, ampak zgolj do nekaj tisočev. Američani so se mu smejali, ko je zatrjeval, da bo na podlagi mnenja 4000 ljudi dognal, na kakšen stališč stoji 130 milijonov Američanov. In ob Rooseveltovi zmagi (leta 1936.) je že poldrug mesec prej, preden je *Literary Digest* objavil svojo napoved o zanesljivi Landonovi zmagi, napovedal Rooseveltov triumf, čeprav je izprašal vnovič samo 4000 ljudi.

Zakaj je Gallup prodrl

Gallupov zavod kakor tudi ugledna revija *Fortune* sta pri poskusnih glasovanjih l. 1936. hodila po zanesljivejših potih in jima je bila zato napaka *Literary-Digesta* prihranjena. Na podlagi svojih dognanj sta odločno napovedala večino za Roosevelta (Gallup 53'8%, *Fortune* celo 59'4% vseh glasov). *Literary Digest* se je po stari navadi opiral na milijonske »naključne poskuse« (*Stichproben*). Gallupov zavod pa uporablja metode, podobne eksaktni statistiki in izkustveni tržne analize v trgovini in industriji. Vse to so z znanstveno skrbnostjo združili v sistem »izbranih naključnih poskusov« (*controlled sampling* ali *selective sampling*) za sondiranje javnega mnenja.

Nezgodna *Literary-Digesta* je vnovič potrdila pravilnost Gallupove metode, t. j. pravilnost spoznanja, da samo popolni prezer (*Cross section*) skozi ves ameriški življenjski pravni podlagi za spoznanje javnega mnenja. Gallupov zavod dela svoje poskuse teden za tednom, da bi barometrično zajel prav vsa nihanja in intenzivnost vseh struj javnega mnenja. Vsa zavodova učnost sloni na naslednjem spoznanju: Mnenje vsega naroda bo dognal s precejšno točnostjo, če prej doženeš mnenje sorazmerno majhnih prebivalških skupin, ki v vsaki pokrajini predstavljajo sorazmerno število volivcev. Tako nastane odtis celotnega volivstva, nekakšno »miniaturno volivstvo«.

Gallupova metoda

Če hočeš to doseči, moraš upoštevati zemljepisno razdelitev, prebivalstvo mest in dežele, starost, spol, dohodniške razmere in življenjski standard. Izbira mora biti priskrbna. Če je vsem tem pogojem ustre-

ženo, potlej se dá po Gallupu celotno število vseh teh naključnih poskusov omejiti na prav majhen obseg.

Gallupov zavod deluje torej po dobro pretehtanem načrtu. Nič ni prepuščeno golemu slučaju. Gallupovi sodelavci in »poizvedovalci« imajo dela dovolj. Često morajo prepotovati obsežna ozemlja, saj je treba potrkati pri vseh mogočih ljudeh. Povprašati je treba pri delavcu, pri meščanu, ki se mu je sreča nasmejala, pri nezaposlenem, pri moških, pri ženskah, pri zastopnikih vseh poklicev.

Gallupov poizvedovalec pride na dom k tistem, ki mu hoče zadati vprašanje. Kadar to ne gre, pa ustavi svojo »žrtve« kar na cesti ali jo obišče v uradu, po potrebi v mestu ali na deželi, kakršno je pač sorazmerje tistega stanu. Če je v tem ali onem mestu, v tej ali oni pokrajini na primer desetkrat več kmetov kakor malih trgovcev, mora izprašati desetkrat več poljedelcev kakor pa trgovcev z dežniki ali lekarnarjev.

S tem pa zadeva nikakor še ni urejena. Poizvedovalec mora iti stvari do dna. Če namreč med kmeti prevladuje mladina, bo izprašal več sinov in hčera kakor njihovih očetov; če je ženski spol v premoči, bo izbral svoje »žrtve« bolj med dekleti kakor med fanti. I. d., itd.

Ta način intervjuvanja je rodil izredno dragoceno spoznanje: da se namreč lahko resnici zelo približaš, tudi če zaslišiš zelo malo ljudi — važno je le, da sestavo prebivalstva v velikem vpoštevaš tudi v malem. Seveda pa morajo odgovori biti kratki, a vprašanja jasna in nedvoumna.

In res se je Gallupov zavod pri vseh poizvedbah, če je šlo za stvari, ki so se tikale vsega naroda, zadovoljil s 3000 do 60.000 intervjuji — kolikor točnejši izid je pač hotel dobiti. Naključne poskuse dela zavod navadno z intervjuji. Pri tem uporablja po vsej državi razdeljen štab sodelavcev, približno 1000 *field investigators* (poizvedovalcev). Ti delajo točno po navodilih centrale v Princetonu.

Migljaiji za vlado

V poslednjih letih je zavod v Princetonu po tem načinu izvršil velikansko število poskusnih glasovanj, ki so zajemala aktualna politična dneva vprašanja vseh vrst. Ti izidi so na moč natančno pokazali struje v javnem mnenju in zrcalili tudi ves politični razvoj v Združenih državah.

Zgovoren primer za to je dal Gallupov zavod leta 1938. Takrat je opozoril na dejstvo, da pretežna večina demokratskih volivcev ne soglaša z Rooseveltovo namero, da bi blok demokratskih senatorjev očistil nasprotnikov razširitev vrhovnega sodišča. Razne volitve so potrdile pravilnost tega naziranja in še isto leto 1938. je zavod s presenetljivo točnostjo napovedal, da se bo demokratska večina v kongresu zmanjšala.

Zavodovim poskusom in napovedim gre toliko večji pomen, ker vidijo tudi vsi ameriški uradni krogi v njih edini pravilni odsev ameriškega javnega mnenja. Ko je lani senatni odbor zavrnil Rooseveltov predlog za spremembo nevtralnostnega zakona, je Roosevelt vzkliznil: »Ta sklep ni v skladu z javnim mnenjem — Gallupova statistika to dokazuje!« Zato je tem bolj pomembno, ko je dr. Gallup pred kratkim na podlagi svojih poskusov dognal, da je bilo Rooseveltovo zunanjepolitično delovanje l. 1939. in 1940. docela skladno z javnim mnenjem.

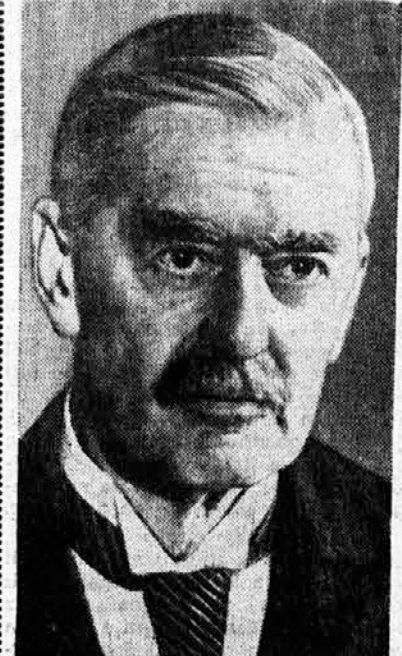
† Neville Chamberlain

(Nadaljevanje iz 5. stolpca)

Chamberlain je bil neprestano minister do l. 1929. Takrat so zmagali laburisti in Chamberlain se je moral za dve leti umakniti iz vlade. Leta 1931. je pacifist Macdonald sestavil vlado narodne sloge. Kajpak so konservativci imenovali med svojimi kandidati tudi Neville Chamberlaina. Macdonald mu je dodelil ministrstvo za socialno skrbstvo, kmalu zatem ga je pa imenoval za finančnega ministra. Na tem mestu je ostal tudi pod Macdonaldovim naslednikom Baldwinom. Chamberlain je imel velik vpliv. Vsi so vedeli, kdo bo Baldwinov naslednik. Ko se je Baldwin po srečno likvidirani aferi kralja Edvarda VIII. prostovoljno umaknil v zasebno življenje, je postal predsednik britanske vlade sir Arthur Neville Chamberlain. Bilo mu je 68 let. Zdravja ni bil več najboljšega — že pri prevzemu oblasti je bil naglušen in revmatičen.

Njegovo delovanje od tistih dob, t. j. od leta 1937., je znano. Na vso moč si je prizadeval ohraniti mir. Tvegal je Monakovo, a ni uspel. Nazadnje je moral izpti najgrenkejšo časo — razglasil je vojno napoved Nemčiji. Po zlomu Francije je odstopil in prepustil svoje mesto Churchillu. Bolezen mu ni dovoljevala, da bi še dalje ostal pri krmilu britanske politike, a bolezen mu je nakopalo razočaranje. Zdaj je za zmerom zatislil oči. Usoda ni hotela, da bi dočakal konec velike človeške zablode, ki jo je hotel prepričati

† Neville Chamberlain

Angleški radio je prejšnjo soboto razglasil, da je angleški kraljevski par obiskal nevarno obolelega bivšega ministrskega predsednika siru Arthurja Neville Chamberlaina. Na celini niso vedeli, da sta britanska suverena s svojim obiskom izkazala zadnjo čast možu, ki je stal pri krmilu britanske politike v njenih najburnejših časih. Zato je marsikoga presunilo, ko se je že v nedeljo razvedelo, da bivšega britanskega premierja ni več med živimi. Prav po angleško kratko je bilo uradno poročilo agencije Reuter:

»V noči s sobote na nedeljo je po krajšem bolehanju umrl v starosti 71 let na svoji domačiji Odhamu v Hampshiru angleški državnik in bivši ministrski predsednik Velike Britanije sir Arthur Neville Chamberlain.«

Ranjki je izšel iz znane rodbine Chamberlainov, ki so dale Veliki Britaniji že toliko odličnih in pomembnih državnikov. Rodil se je l. 1869. v industrijskem Birminghamu. Njegov oče je bil Joseph Chamberlain, eden izmed najznamenitejših angleških državnikov novejšega časa. Arthur Neville je bil sin druge očetove žene. Prva žena je dala življenje Austnu, poznejšemu znanemu ministru in sopodpisniku znamenite locarnske pogodbe (1925.). Med polbratoma je bila velika razlika, čeprav sta imela kri istega očeta. Austen je bil sila živahen, popolno nasprotje Nevilleja, ki ni lubil razigrane družbe in se je najraje predal samoti. Že takoj prva leta je kazal resnost in zamišljenost, ki je dečku njegovih let ne bi nihče prisodil.

Zaradi njegove resnosti in preudarnosti ter matematične natančnosti je oče videl v njem vtelesenje trgovskega človeka. Zato ga je že zgodaj dobrodušje seznanil z vsem potrebnim, kar mora vedeti angleški trgovski človek, ki ima stike po vseh celinah. V središču angleške industrije — Birminghamu menda v tem pogledu nima primere na svetu — se je Neville pač lahko seznanil s trgovskimi zadevami.

Proti naravi se ne dá boriti. Oče ga je namreč poslal po trgovskih opravkih na Bahamsko otočje. Za čudo se Neville tam ni izkazal. Vrnil se je domov in kar na mah e v njem vzkipela očetova kri. Začutil je, da je njegovo življenje posvečeno državniškemu poklicu. Oče ni ugovarjal. Sin je bil še zmerom v tesnih zvezah z angleško trgovino in industrijo, a se je kljub temu podal na politično pot.

Kmalu po začetku svetovne vojne je postal v Birminghamu župan. Leta 1915. so ga izvolili za poslanca in je kot tak do smrti pripadal konservativni stranki. Kot birminghamski župan se je zlasti udeleževal v komunalni politiki in si z raznimi socialnimi in zdravstvenimi reformami pridobil odlične sloves. Zato tudi ni njegova stranka nikdar videla v njem pomembnega politika ali diplomata, ampak zmerom le gospodarskega in trgovskega strokovnjaka. Njegove navse — kadar je šlo za gospodarska vprašanja — so pač vpoštevali, saj so se v njih zrcalile želje trgovskih in industrijskih krogov.

V londonski vladi so težnje britanske trgovine in industrije zmerom upoštevali. To je dalo bivšemu ministrskemu predsedniku Lloyd Georgeu povod, da ga je poklical v vlado. Dodelil mu je mesto ravnatelja tako imenovanega »National-service«, ki mu je zaupana skrb za sodelovanje civilnih in vojaških oblasti. Še pred tem je bil postal, nato pa zdravstveni minister. Ministrski predsednik Stanley Baldwin je spoznal v Nevillu Chamberlainu izredno natančnega in pedantno vestnega človeka, ki mu je mar še tako malenkostna podrobnost. Zato ga je kot vzornega poštenjaka posadil na važno mesto finančnega ministra. Tam se je Neville dobro izkazal: uredil je angleške finance, kakor jih ne bi bil nihče drugi.

V zasebnem življenju je bil ranjki tip pravega Angleža: redkobeden, vase zaprt, trmasto vztrajen in pošten. Če je bil Gospodov dan, ga ni nihče mogel odvrniti od njegovega weekenda, naj so bile zadeve še tako nujne ali neodložljive.

Nadaljevanje v 4. stolpcu pod črto

Skrivnost japonskega vohuna

ZA KULISAMI JAPONSKEGA IMPERIALIZMA

RAZKRITJA ITALIJANSKEGA ČASNIKARJA AMLETA VESPE

IZ ANGLEŠČINE PREVEDEL VLADIMIR PAVŠIČ

17. nadaljevanje

Bilo je ob dveh zjutraj, ko sva nehala kramljati in zaspala.

Vstala sva nekaj minut po sedmi uri. S. Rus, ki me je obiskal v mojem vagonu v Hengtaoju, je prišel k meni z drugimi Rusi, ki so se bili pridružili irregularcem. Slišali so, da se mudim v taborišču, in so prišli, da bi me pozdravili. Polkovnik jih je povabil na zajtrk z nama in s kitajskimi častniki. Kmalu je bilo med nami najboljša tovariško razpoloženje.

Po zajtrku sem prosil polkovnika, naj me pelje k ujetnikom. Prebivali so v dvajsetih kitajskih kočah, okoli katerih je bila potegnjena ograja iz bodeče žice. Tostran ograje je stala vrsta kitajskih straž. Japonski častniki so stanovali v treh kočah, ločeni od vojakov. Mož z najvišjim činom med njimi je bil Torquemada II.

Polkovnik C., štirje Kitajci, Rus S. in jaz smo krenili proti hiši, kjer je bil ujet Torquemada II. Japonski vojaki so blizu glavnih vrat nekaj izpirali v starih, petgalonskih petrolejskih posodah in sekali drva. Kitajski vojaki so jih stražili.

Ko smo vstopili, je tucat Japoncev vstalo in opravilo svoje nesmiselne ceremonialne poklone. Eni so bili v uniformah, drugi v civilnih oblekah, a Torquemada II. in še nekateri so bili v samih kimonih. Če je bil v svoji uniformi podoben opici, je zdaj v kimonu in z mesec starimi kocičami po obrazu spominjal na groteskne pošasti, ki jih je naslikal Gustave Doré za Dantejev Pekel.

Ko me je zagledal, se mi je hotel nasmejati, a je pri tem samo odurno nakremžil obraz. Hotel je stopiti naprej, a S. ga je brez vseh ceremonij pahnjal nazaj. Pričakoval sem glasen protest, toda namesto tega se je Torquemada II. globoko poklonil in se opravičil v ruščini.

Kako se je izpremenil ta Veliki inkvizitor! On, ki je imel življenje sto in sto Kitajcev in Rusov v svojih s krvjo oblitih rokah, on, ki je trpinčil in mesaril v slast svojega hudičevskega srca, je bil zdaj voljan, valjati se v prahu pred ljudmi, ki so ga imeli v oblasti. In podobno tudi drugi japonski častniki. Kar nehali se niso mogli klanjati ti strašni Samuraji, ti hrabri častniki svete cesarske armade, ti morilci in roparji nezavornih državljanov, ti okrutni mučilci in pošiljevalci nedolžnih deklet. Kje je bil zdaj njihov pogum? Počum?... pogum divjaške tolpe... pogum barbarskega množičnega fanatizma, ki ga spodžiga šintoizem*.

Šel sem k Torquemadi II. in mu rekel:

»Japonsko poveljstvo me je poslalo, da uredim vse potrebno za osvoboditev ujetnikov. Pogajanja napredujejo zadovoljivo in upam, da bo prvih 50 ujetnikov lahko že danes odpotovalo proti Harbinu.«

»Hvala vam... hvala vam!« je hitel klečeplazni in kar se da ponižno ter se priklanjal skoraj do tal. »Odlični, plemeniti gospod ste, nadvse odlični in plemeniti gospod... nikoli vas ne bom pozabil, če bom res kdaj prost... in nadejam se, da bo spoštovani gospod uredil vse tako, da bo moja ponižna oseba lahko odšla že s prvo skupino ujetnikov.«

»O tem bo odločil polkovnik C., ne jaz. Vendar bom storil vse, kar morem, da vas odpošljejo s prvimi.«

Šli smo iz hiše in čutil sem, da je bilo vsem prav tako priskuto kakor meni. Nisem mogel verjeti, da je ta zoprna kreature isti oholi tiran, ki mi je pred nekaj tedni grozil, da me bo ustrelil.

Obrnil sem se k polkovniku in mu rekel:

»Ali ne bi bilo zabavno, če bi to zverino malo prešibali?«

»Dobremu prijatelju moraš vedno ustreči... še nočoj se bo vaša želja izpolnila.«

»Res?... Toda ko se vrnem v Harbin, me utegnejo zato ustreliti.«

»Vse se da urediti.«

Ko se je zmračilo, so petdesetim bolnim, ranjenim in slabotnim japonskim vojakom zavezali oči ter jih posadili v sedla, nakar jih je 25 oboženih irregularcev spremilo do železniške postaje Tiekkinghoja, kamor so prišli po dveh nočeh ježe. Podnevi so se morali skrivati pred japonskimi oglednimi letali. Enemu izmed izpuščenih japonskih častnikov, sem dal pismo za svojega šefa; v njem sem mu obrazložil dogovor glede izmenjave in ga opozarjal, naj nikar ne prelomi dane besede.

* Šintoizem (=Pot Bogov), primitivna japonska vera, brez določene etike, vera v duhove. Izživlja se samo v ritualnih predpisih. Od 1868. japonska državna vera.

Dve uri po odhodu ujetnikov sem sedel s polkovnikom in njegovimi častniki k večerji. Ko smo poveljali, je polkovnik ukazal, naj mizo pospravijo, mene je pa pozval, naj stopim v majhno čakalnico, kjer me je nato pustil samega. Ugibal sem, kaj naj to pomeni.

Preteklo je kakih deset minut, ko so se vrata zdajci odprla. V sobo je prišel polkovnik s samokresom v rokah. Stopil je tik do mene in mi zašepetal na uho: »Dobro igrajte svojo vlogo, potem je pa zarobantil: »Kar vren pridite... vi prokleti Mandžukuanec... no, podvizajte se... sem noter... tako.«

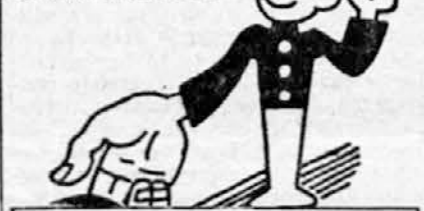
Napravil sem nekakšno poslušno, ubogljivo pozo in stopil nazaj v prostorno sobo, sredi katere sem v svoje presenečenje zagledal Torquemada II., ki je klečal na tleh kakor Budha. Polkovnik mi je dal v roko bič, naperil svoj revolver vame in mi z zapovedujočim glasom ukazal: »Tako... vi umazani Mandžukuanec, ki ste zahtevali, naj bi Torquemada II. dovolili oditi s prvimi ujetniki. To pomeni, da ste njegov prijatelj... Naložili jih boste svojemu dragemu prijatelju dvajset z bičem... in pošteno. Če ne, vam pošljem kroglo v glavo.«

Nadel sem si nad vse ponosen izraz in odločno odklonil.

»Ah... ah! ne marate? Prav. A preden vas ustrelim, boste morali gledati, kako jih bomo naložili vašemu prijatelju... ne samo dvajset, ampak petdeset krepkih z bičem.«

Obrnil se je k vojaku in mu ukazal: »Prisloni jih temu psu petdeset poštenih z bičem!« Tudi vojak je dobro igral svojo vlogo. Svečano je stopil k meni, iztegnil roko, da bi

FOTO- GRAFIRAJTE

za „Družinski tednik!“

mu dal bič, ter s strahovito okrutnim obrazom premeril Torquemada II., ki se je zvižal od groze in iztegoval svoje drhteče roke proti meni:

»Prosim!... Prosim!... Mr. Vespa, boljše je, da me udarite vi dvajsetkrat... Ta človek me bo še ubil...«

Hlinjeno sem se obotavljal in nazadnje vzel bič ter udaril Torquemada II. dvakrat nalahno pa zadnjici. »Mahnite krepkeje!... Krepkeje!... je resno ukazoval polkovnik, »sicer jih dobi petdeset!«

Ostalih osemnajst udarcev sem odšel z vso silo in Torquemada II. je tulil kakor obstrelen stepski volk.

Ko je bila kazen opravljena, je polkovnik ukazal, naj Torquemada II. odvedejo nazaj v njegovo bivališče. Spremljal sem ga na cesto in se mu na vse načine opravičeval za svoj »nehotni« delež pri tej »strašni zadevi«.

Potem sem se vrnil in smejali smo se kakor še nikoli.

Ko sem bil po zverini, sem imel v mislih sto in sto njegovih nedolžnih žrtev.

Trajalo je devetnajst dni, preden smo izpustili vse ujetnike, zakaj vsaka skupina je šla po posebni poti in na drugo postajo.

Ko je bilo vse opravljeno, sem segel v roko polkovniku in njegovim hrabrim častnikom ter se odpravil nazaj proti Harbinu.

Sef me je sprejel ko junaka in mi povedal, da je predlagal v Tokio, naj me imenujejo za njegovega asistenta.

Da končam: Torquemada II. je padel v nemilost in je moral nazaj na Japonsko, ker so ga bili ujeli v samem kimonu. Prav tako so poslali domov vse ostale častnike, ker so se dali ujeti.

23. poglavje

UGRABITVE A LA MODE

Že v devetnajstem poglavju sem pripovedoval, kako sta dva orožniška stotnika zlahka zaslužila 180.000 dolarjev in kako je moral zaradi tega zapustiti Harbin moj pomagač št. 2. Ko se je stvar razvedela, ni bilo zavisti in tekmovanju konca ne kraja. Ugrabitve so bile odslej na dnevnem redu. Komaj kdaj je minil dan, da

ne bi deset banditov, ki so delali za orožništvo, »snelo« kakšnega židovskega ali kitajskega bogataša. V Mandžuriji se je čedalje bolj širil teror. Slehera izmed vseh mogočih policij je imela najete svoje bandite, ki so ugrabljali premožne ljudi, da bi tako prišli do odkupnine. Po vseh večjih mestih so na ta način izsiljevali velike denarje od bogatih Kitajcev in Židov. Ugrabili so jih in jih niso izpustili, dokler ni bila plačana odkupnina.

Tu pripovedujem zgolj o stvareh, ki sem jih videl na svoje oči in pri katerih sem bil soudeležen. Vse, kar se ni dogajalo v moji neposredni bližini in o čemer so mi pripovedovali drugi, nima mesta v tej knjigi.

Mandžurija je nepregledna dežela, toda med raznimi japonskimi policijskimi sistemi, ki vladajo nad njo, ni nobene zveze in nobenega sodelovanja.

Večina ugrabljenih žrtev — med njimi so bili najpogostejše prizadeti Židje in Kitajci — je plačala odkupnino, ne da bi stvar sploh prijavila policiji; vedeli so dobro, da delajo razbojniki in policija z roko v roki in da bi jim sleherna pritožba nakopala na glavo razen izgubljenega denarja še vse resnejše skrbi.

Popolnoma za gotovo vem, da so kitajski in ruski razbojniki po navodilih japonskega orožništva in tajne službe ugrabili celo vrsto oseb; zakaj jaz sem bil tisti, ki sem moral na ukaz svojega šefa skrbeti za to, da bi zneski odkupnin ne presegali zneskov inkasiranega denarja, določene ga za japonsko državno blagajno. Mnogokrat sem bil za tolača, kadar je šef vztrajal na tem, da opravi zaslišanje žrtev sam, zlasti bogatih ugrabljenec, ki so t dli, da nimajo denarja ali da ga nimajo dovolj.

Naj navedem nekaj resničnih imen in primerov:

Millionar Van Ju-čin je plačal 250.000 dolarjev za osvoboditev svojega sina. Nato je pa moral plačati 400.000 dolarjev in potem še 100.000 dolarjev za lastno svobodo.

Trgovca Can-Cin-Hoja so ugrabili trikrat: prvič je plačal 200.000, drugič spet 200.000 in tretjič 100.000 dolarjev.

Lastnika nekega okrožnega skladišča Mo-Ve-Tana so ugrabili dvakrat. Stalo ga je po 100.000 kitajskih dolarjev vsakokrat.

Trgovca Lu-Tai je plačal zase 100.000 in za svojega sina 50.000 kitajskih dolarjev.

Mnogim velikim bogatašem in bivšim visokim uradnikom so zaplenili vse, kar so imeli in jih prisilili, da so šli v samostan. Bivši šef harbinske policije Wang, ki je baje imel precejšno premoženje, je danes opat budistovskega samostana blizu ruskega pokopališča v Harbinu. Tam so tudi mnogi drugi. Nekeč ugledni uradniki. Del mojih dolžnosti je bilo, da sem pogledal vsak teden po enkrat v samostan in se prepričal, ali nihče ne manjka. Bili so med njimi takšni, ki so nedvomno zaslužili svojo kazen, toda vmes je bilo tudi mnogo docela nedolžnih in poštenih ljudi.

Dr. Kasem-Beka je ljubil in spoštoval vsakdo, ki ga je poznal. S svojo plemenitostjo in človekoljubjem si je pridobil mnogo prijateljev in ugleda. Japonsko orožništvo je poslalo nadenj svoje bandite, ki so ga ugrabili dvakrat zapored. Obakrat je moral plačati visoko odkupnino.

Ista usoda je zadela dr. Helliesona, trgovca Tarasenka, ki so ga orožniki ugrabili, da je moral odšteti 15.000 dolarjev. Nato ga je ugrabila še mestna policija; odkupil se je s 5000 dolarji. Trgovca Tisminkij je plačal 15.000 dolarjev, neki Eskin 10.000. Gospoda Sherela de Florence je zajelo šest oboroženih mož, ko je zapuščal sinagogo Čeprav se je to zgodilo vpričo 200 ljudi, policija ni hotela posredovati, ker je vedela prav dobro, da so ugrabitelji Rusi v službi orožništva. G. Sherel de Florence je bil zaprt 105 dni v temni kleti; izpustili so ga šele, ko je plačal 25.000 dolarjev.

Orožniški poveljnik je dal ukaz, naj ugrabijo nekega mladega Poljaka, študenta tehnične visoke šole. Dva Rusa in Kitajec, ki sta imela to nalogo, so Poljaka zgrešili in ujeli namesto bogatega mladeniča nekega revnega fanta, ki ga je podpirala katoliška cerkev. Ime mu je bilo Valentin Tanajev. Toda orožniški poveljnik fanta ni hotel izpustiti. »Katoliška cerkev ima denar. Če je fant reven, pa naj cerkev plača zanj,« je rekel. Kirinskega škofa je stalo 2000 kitajskih dolarjev, preden je rešil svojega varovanca dvomesečne ječe.

Dalje prihodnjije

Tam je sedel.

Hu, kako temno in grdo je bilo tam! In povrh so mu dejali: »Jutri te bodo obesili!«

Ni bilo preveč prijetno to poslušati, in povrh vsega je bil še svoje kresilo pozabil v gostilnici.

Zjutraj je lahko videl skozi rešetko line,

kako je hitelo ljudstvo pred mestna vrata, da bi videlo, kako ga bodo obesili.

Slišal je bobne in videl vojake, kako korakajo. Vsi ljudje so hiteli na prosto.

Med njimi je bil tudi čevljarski vajenček, s copatami in predpasnikom; tekel je, kolikor so ga noge nesle.

Ena njegovih copat je pa odletela naravnost v zid, kjer je sedel vojak ob zamreženem oknu in gledal skozenj.

»Hej, ti fant! Nikar tako ne hiti!« mu je zakričal vojak. »Dokler mene ne bo poleg, se ne bo začelo.«

DALJE PRIHODNJIČ

ŠPORTNI TEDNIK

Spel v znamenju lige

V nedeljo so v vseh treh ligah nadaljevali tekmovalje, ki je zaradi meddržavne tekme z Nemci dva tečaja počivalo. V slovenski ligi se počasi uresničuje to, kar smo v naši rubriki po končanem jesenskem delu tekmovalja napovedali. Amater menda ni več kandidat za naslov prvaka. Na vrhu je trenutno Ljubljana; že naslednjo nedeljo se pa utegne pripetiti, da jo bo prehitel Zeleni. Igral bo namreč na svojem igrišču z Ljubljano. Ta tekma bo odločila o prvaku slovenske lige.

V Ljubljani sta se srečala Ljubljana in Bratstvo. Jeseničani se imajo za hvaliti le nerazpoloženemu domačemu napadu, da niso doživeli hujšega poraza. Igra je bila obojestransko medla in le na trenutke zanimiva. Ljubljaničani so že do odmora vodili z 2:0 in so v drugi polovici dodali še dva komada. Pri tem stanju so Jeseničani zabili časten gol in postavili krajni izid 4:1.

V Kranju je bilo precej vroče. Igrala sta Kranj in Mars. Zaradi razveljavljenja prve tekme med obema kluboma je bilo pri vseh opaziti nekakšno napetost, ki je morala privedi do izbruha. V drugi polovici je prišlo do malega obračunavanja in je celo posredovala policija. Tudi sodnik je s svoje strani pomagal, da so se duhovi pomirili. Na vsaki strani je izkličnil po enega igralca. Krajni rezultat je bil 4:3 za Kranj, ki si je že pred odmorom zagotovil zmago.

Najvažnejša tekma je bila v Mariboru. Tu je imel Maribor v gosteh Amaterja. Jesenski prvak je moral priznati, da so domači boljše enajstoričarje. Igral je pošteno do kraja, kar je pa bilo premalo. Če bi bil mariborski napad bolj pri streli, bi bila zmaga še večja. Tako so se pa morali zadovoljiti z izidom 4:2. Maribor je s svojo zmago naredil največjo uslugo svojemu lokalnemu tekmeču, ker mu je pomagal na drugo mesto.

Zeleničarju se v Celju ni bilo treba pretegniti. Olimp je bil kaj pohleven nasprotnik in ni nudil resnejšega odpora. Čeprav gostje niso pokazali več kakor povprečne igre, so domačim nasuli v mrežo pet golov, sami pa niso prejeli nobenega.

Podoba prvenstvene lestvice je naslednja:

Ljubljana	10	7	1	2	43:19	15
Zeleničar	10	6	2	2	22:9	14
Amater	10	6	1	3	28:23	13
Kranj	9	5	1	3	20:16	11
Mars	9	3	2	4	19:18	8
Maribor	10	3	2	5	21:27	8
Bratstvo	10	3	1	6	18:32	7
Olimp	10	1	0	9	9:36	2

V prvenstvu I. ljubljanskega razreda je Svoboda premagala Korotana 2:0, Grafika pa Jadrana 2:1.

V hrvatski ligi se položaj ni spremenil. V Zagrebu je Concordia brez težave odpravila Zeleničarja s 4:0. Boljše je moral potruditi Hašk, ki je le s težavo zmagal nad varaždinsko Slavijo z 1:0. V Sarajevu je Gradanski v premočni igri premagal Šaška s 3:1. V Subotici sta si Bačka in osješka Slavija razdelila točki. Rezultat je bil 1:1. V Splitu so imeli svoj derby. Nasproti sta si stala Hajduk in Split. Šest minut pred koncem je prišlo do spora. Pri stanju 1:1 je namreč sodnik prisodil proti Splitu penalti. Zoga je odletela v mrežo; Split je pa pravilnosti ugovarjal ker je sodnik med izvajanjem enajstke zazvilgal. Ker se niso mogli zediniti, je sodnik tekmo odvilgal.

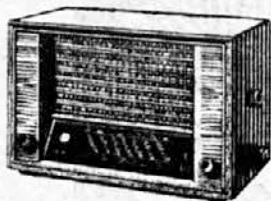
V srbski ligi je BSK še nadalje s štirimi točkami v vodstvu. V Beogradu je premagal Gradjanskoga z 2:1, drugoplasirana Jugoslavija pa Bačo z 2:0. V Pančevu je Jugoslavija iz Jambuke potrdila svoj sloves in zmagala nad Vojvodino z 2:0. V Subotici je osješka Slavija z 1:1 ugrabila Bački važno točko. V Sarajevu je presenetil Bask, ki je z domačo Slavijo nepričakovano igral 1:1.

Na Hermesovem stadionu so bile konjske dirke. Zanimanja je bilo dosti, saj je prireditelj obiskalo 6000 gledalcev. Na mednarodni kasaški dirki je zmagala kobila »Salta« Mirka Šumaka iz Ljutomerja, ki je imela hudo nasprotnico v kobili »Tildi K« Janka Kocjana. V dirki Slovenije za konje iz dravske banovine je brez težave zmagala »Mojca« Ivana Lipeja. Francija Jureža »Slavček« je bil prvi v dirki stolnega mesta Ljubljane. Pri ravnih galopnih dirkah je med častniki zmagal kapetan II. razr. Ivan Sladovič na konju »Zora«, med policisti pa nadzornik Hudaš na »Atosus«. V spominski dirki Rudolfa Warren-Lippita je zmagala vprega »Egon P« in »Rodaun II« Ivana Krušiča.

V Mariboru je bil medklubski dvoboj v rokoborbi med domačim Pekovskim BK in SK Radničkim iz Zagreba. Končal se je neodločeno 3:5:3:5.

V Beogradu so prejšnjo nedeljo ustanovili novo Vrhovno kolesarsko zvezo. Za predsednika so izvolili Milivoja Veljovića, predsednika trgovskega sodišča. Izmed Slovencev so v odboru Vospernik, Otrin in Butinar. Po sklepu občne zbornice, ki se ga Hrvatje niso udeležili, bo sedež zveze menjaje po dve leti v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani.

Če Vam je težko pri srcu in si želite malo razvedrila, potem sezite po »Družinskem tedniku«!

SABA RADIO

Preciznost in kvaliteta! Sodobni aparat z najpopolnejšim glasom!

Generalno zastopstvo in skladišče:
Radio Bremec, Celje

Zastopniki:

I. C. Kofar - Ljubljana, Miklošičeva c. 13.
Radio Luški - Maribor, Koroška 11
Radio Zupan - Mojstrana
Edvard Fischbacher - Trbovlje

Več milijonov

prvovrstnih, garantirano čistih sadik visokoraslega, pritlikavega in špalirnega sadnega drevja, trtnih cepičev, okrasnega grmičja, rož, rastlin za živo mejo, okrasnega in vrstnega drevja, žlahtnih topolov itd. je na razpolago našim cenjenim kupcem

„HORTUS“ sadna in trtna veleposrednica **Subotica**

Pošt. pret. 26. Tel. int. 66. Zahtevajte naš novi ilustrirani brezplačni cenik!

Posteljno perje

„Luna“, Maribor,

kemično čiščeno po din 14—, 29— 39—, 60—, gosje perje, sivi in beli puh, po konkurenčnih cenah, dobite pri

Glavni trg 24. — Vzorci brezplačno!

DAIMON

Pazite pri nakupovanju DAIMON žepnih svetilk, da si istočasno tudi nabavite dobre DAIMON baterije in DAIMON žarnice, če hočete imeti zares dolgotrajno in jasno luč.

Trgovci in mehaniki, zahtevajte brezplačni cenik!

Dobavljata samo preprodajalcem

RUDOLF PRPIČ, Zagreb, Vrhovčeva 13, tel. 92-44

PUHASTE ODEJE - specialno delo, svile in klot odeje iz vate, perje vseh vrst, kupite najsolidnejše v trgovini **SEVER**, Marjina trg 2

VELIKA
BLANSKOVA
PRATIKA
1. izdaja
1947

Za Italijo jo dobite pri tvrdki G. Parovel, Trieste 9, Via F. Denza 3.

USODA LJUDI!

Znameniti grafolog F. T. KARMAN, se je odločil izdelati Vam horoskop. Njegova priznana sposobnost videti prihodnost v življenju drugih, ne glede na razdaljo med njimi, čudovitost. Grafolog F. T. Karmah Vam pove po resnici vso Vašo usodo, kdaj lahko dosežete uspeh ali najdete srečo tako v pogledu ljubezni, trgovine, loterije itd. Njegov popis minulih, sedanjih in bodočih dogodkov vzbudi Vaše začudenje in presenečenje. Ne bodite otožni, ne jaskajte, kajti vse se o pravem času obrne na bolje. Sporočite mi Vaš naslov in povem Vam o Vaši bodočnosti, sedanjosti in preteklosti več nego bi smatrali za možno. Kupci knjige „Naš život in okultna tajna“ dobijo vse gori omenjeno brezplačno. Pošljite še danes natančen naslov in rojstne podatke ter v naprej din 30— za knjigo „Naš život in okultna tajna“ na čekovni račun 17.455, na točno in stalno adresu:

F. T. Karmah, Žalec

Tudi mladina me ljubi!

Rdeča in spokana koža često zelo boli. Posebno nežna otroška koža je zelo občutljiva. Zato si otroci tako radi namažejo z NIVEO lice in roke, preden gredo na ulico.

DRUŽINSKI TEDNIK V VSAKO SLOVENSKO HIŠO!

PROTI MALOKRVNOSTI. bledici, splošni slabosti, slabemu teku za regeneracijo krvi po porodu, za rekonvalescenco je »Ferrodovim« preizkušeno in zanesljivo zdravilo. Cena za 1 steklenico 40 din, s poštnino 45 din 3 steklenice 120 din franko.

Proizvajala:
Mr. ph. A. Mrkušić, lekarnar v Mostarju (banovina Hrvatska). Dobiva se v lekarnah Reg. S. Br. 6682-32.

Obleke, perilo, vetrni suknjiči, dežni plašči, trenčkoti in vsa praktična oblačila, nudi v največji izbiri, najceneje

Presker

Ljubljana, Sv. Petra c. 14

RESMAN LOJZE - Ljubljana
Cesta 29. oktobra (Rimska) št. 21
telefon 44-90

Plačajte naročnino!

Platno

za vezenje

v raznih barvah in širinah nudi t v r d k a

Robert Goli

Ljubljana, Šelenburgova ul. 3

FR. P. ZAJEC

IZPRAŠAN OPTIK IN URAR

LJUBLJANA, sedaj Stritarjeva ul. 6

pri frančiškanskem mostu

Vsakovrstna očala, daljnogledi, lopomeri, barometri, hygrometri, itd. Velika izbira ur, zlatenice in srebrnine. Samo kvalitetna optika. Ceniki brezplačno

MALI OGLASI

IZDELJUJEMO GUMBE

Pobiramo spuščene pentlje na nogavicah

GALANTERIJA VERDAJ

Ljubljana, Igriška ul. 14

Grafološka pisarna

Globočnik Feliks, grafolog

Ljubljana, Pražakova 11

izdeluje psihološke, ekspertize, ocene, dokazila itd. Strokovno delo, diskrecija zagotovljena.

NEKADILEC POSTANETE v treh dneh z našim zanesljivim in popolnoma neškodljivim sredstvom »Nikotinol« - Velika steklenica din 70—, mala din 60— Pošljite po povzetju »Jugopatenta« Ljubljana, Dvorčakova 8. Iščemo zastopnike.

POCITNICE DOMA. Letos ni pravega vremena. Sončite se doma z našo patentirano ultravijolno obsevalko. Originaln. Rb. Po par obsevanjih dobite lepo aperturo rjave polt. Zahtevajte prospekt! »Jugopatenta« Ljubljana, Dvorčakova 8. Iščemo zastopnike.

REVMATIZEM, isijas, nevralgijo, zamašenost uspešno zdravite z našim masažnim aparatom »Vibrator«. Izborjen tudi za nego lepote. Cena din 420— »Jugopatenta« Ljubljana, Dvorčakova 8. — Iščemo zastopnike.

NALIVNA PERESA s prozornim držalom, zlato pero z desetletnim jamstvom dobite od din 60— naprej samo pri »Jugopatenta«, Ljubljana, Dvorčakova 8. — Iščemo zastopnike.

POSODILA dajemo našim članom in varčevalcem Ugodni pogoji. Vloge obrestujemo po 5 odstotkov. Vsi varčevalci brezplačno zavarovani Zadruga »Moj dom« Ljubljana, Dvorčakova 8. — Iščemo poverjenike

OKAMA MAZIL

Iz zdravilnih zelišč. Čudo vit uspeh pri raznih opeklinah, ožuljenih volku, turkih in vnetih rde za ne go dolenke, pri kožnem vnetju, izpuščajih in hlastah na temenu, za razne pokane, otrese, bradavice.

Dobi se v lekarnah in drogerijah

OREHOVA JEDRCA

sortiran cvetlični med in medico dobite naicencie v

MEDARNI

Ljubljana, Židovska ul. 6. 48. I

RAZNOVRSTNE ODPADKE, kakor krojaške, šiviljske, stare volnene jopice, juto in vse vrste vrste kupujem. Plačujem po najvišjih cenah. Gredenc, Tyrševa 36.

ELEGANTNO IN SOLIDNO hočem biti obut, to je želja vsakogar. Obiščite tvrdko **Brakovič**, Ljubljana, Igriška 8 kjer boste strokovno in solidno postreženi.

5.000 DINARJEV in več mesečnega zaslužka vam nudi izdelovanje kemičnih artiklov. Strokovno znanje in posebna oprema nepotrebna. Začetni kapital minimalen. Navodila za vodstvo kemičnega podjetja s 155 odličnimi preizkušeni recepti (masti za čevlje, lake, čistila, lepila, črnila, likerje, parfumerije itd.) pošljemo za 90— dinarjev po povzetju. Kemični zavod. Pašičeva 55, Dunajska banovina.

VOJNO ŠKODO

in druge drž. papirje kupujemo proti takojšnji gotovini. Tudi posamezne komade

RUDOLF ZORE

Ljubljana - Gledališka ulica 12

ZA NAKUP ali naročilo solidno izdelanega pohištva iz domačega ali eksotičnega furnirja v ravni ali valoviti obliki se priporoča **Krize Franc**, pohištvo — Vrhnik. Skladišče v Ljubljani, Prečna ul. 6. — Spalnice iz orehove korenine in finega jesena stalno na zalogi.